

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Tajda Rimc

**Zadovoljstvo s šolsko svetovalno službo v času epidemije
covid-19 in po njej v občini Sevnica**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2024

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Tajda Rimc

**Zadovoljstvo s šolsko svetovalno službo v času epidemije
covid-19 in po njej v občini Sevnica**

Magistrsko delo

Mentorica: red. prof. dr. Vesna Leskošek

Ljubljana, 2024

ZAHVALA

Iskrena hvala mentorici red. prof. dr. Vesni Leskošek za vse nasvete, usmeritve, hitro odzivnost, pomoč in podporo pri pisanju magistrskega dela.

Posebna hvala moji družini in prijateljem za spodbudne misli in besede vseh petih let študija.

Velika hvala tudi tebi, dragi Marko, ki si mi ves čas stal ob strani, verjel vame in me vseskozi opominjal, da sem sposobna in mi lahko uspe, karkoli si zadam. Hvala za potrpežljivost, ljubezen in pomoč v najtežjih trenutkih.

Hvala tudi vsem ostalim, ki ste na kakršenkoli način pripomogli, da je bila raziskava uspešno izvedena.

Najlepša hvala vsem skupaj in vsakemu posebej!

Povzetek magistrskega dela

Namen magistrskega dela je ugotoviti stopnjo zadovoljstva staršev otrok iz osnovnih šol v občini Sevnica s šolsko svetovalno službo v času epidemije covida-19 in po njej. Teoretični uvod se deli na dva dela, kjer se prvi del nanaša na šolsko svetovalno službo, drugi pa na epidemijo covida-19 v Sloveniji. V prvem delu teoretičnega uvoda najprej na kratko predstavim zgodovinski razvoj šolske svetovalne službe, nato podrobneje opredelim šolsko svetovalno službo, kot jo poznamo danes, njene glavne dejavnosti in področja dela ter vlogo socialnega dela v njej. Drugi del teoretičnega uvoda je posvečen epidemiji covida-19, predvsem opisu nalog in izzivov šolske svetovalne službe, vlogi socialnega dela in sodelovanju šolske svetovalne službe s starši v tem času. V empiričnem delu želim ugotoviti, ali se je potreba staršev po stikih s šolsko svetovalno službo v času epidemije covida-19 povečala in kateri so bili glavni razlogi za povečane potrebe po stikih, kako starši ocenjujejo uspešnost šolske svetovalne službe glede obvladovanja nastale situacije, kakšno je bilo zadovoljstvo staršev z njihovim delom ter ali starši ocenjujejo, da so po končani epidemiji covida-19 nastale pozitivne spremembe v delu šolske svetovalne službe in sodelovanju staršev z omenjeno službo. Izvedem kvantitativno raziskavo na neslučajnostnem vzorcu 165 oseb oziroma staršev otrok, ki so eno od osnovnih šol v občini Sevnica obiskovali že v času epidemije covida-19, torej v šolskem letu 2020/21, in hkrati tudi v šolskem letu 2022/23, torej po epidemiji. Podatke zberem s pomočjo spletne ankete. Ugotovim, da je večina staršev med epidemijo covida-19 sodelovala s šolsko svetovalno službo, najpogosteje pa so se nanjo obračali zaradi pomoči pri uporabi informacijsko-komunikacijske tehnologije (dostopnost računalniške opreme, uporaba programa Zoom in drugih video aplikacij) ter zaradi iskanja nasvetov glede šolanja od doma in težav otrok pri sledenju pouka na daljavo. Rezultati so pokazali tudi, da so vprašani starši po epidemiji covida-19 s šolsko svetovalno službo v stiku pogosteje kot pred njo. Vprašani starši so se v večini strinjali, da so se šolske svetovalne delavke z nastalo situacijo, ki jo je prinesla epidemija covida-19, spoprijemale dobro, večina pa jih je bilo posledično s podporo šolske svetovalne službe v času epidemije covida-19 zadovoljnih. Vprašani v večini vidijo tudi pozitivne spremembe, ki jih je k delu šolske svetovalne službe prinesla epidemija covida-19, večina pa jih meni, da je mogoče pozitivne spremembe najbolj opaziti v organiziranju večjega števila preventivnih delavnic na temo stisk, ki jih je povzročila epidemija, in v lažjem vzpostavljanju stikov (več različnih oblik in načinov komunikacije). Podrobnejše rezultate raziskave predstavim v analizi in obrazložim v razpravi. Sledijo sklepi in predloge ter priloge.

Ključne besede: šolska svetovalna služba, socialno delo v šolski svetovalni službi, epidemija covida-19, izredne razmere, socialno delo v izrednih razmerah, starši

Satisfaction with the school counselling service during and after the Covid-19 epidemic in the municipality of Sevnica

Abstract of the Master's thesis

The master's thesis is aiming to determine the level of satisfaction of parents, who have children in one of the primary schools in the municipality of Sevnica, with the school counselling service during and after the Covid-19 epidemic. The theoretical introduction is divided into two parts, where the first part relates to the school counselling service and the second part to the Covid-19 epidemic in Slovenia. In the first part of the theoretical introduction, I first briefly present the historical development of the school counselling service, then define in more detail the school counselling service as we know today, present its activities and areas of work and the role of social work in it. The second part of the theoretical introduction is devoted to the Covid-19 epidemic, especially describing the tasks and challenges of school counselling services, the role of social work and the cooperation of the school counselling service with parents during this time. In the empirical part, I want to find out whether the need for parents to contact school counselling services during the Covid-19 epidemic increased and what were the main reasons for the increased need for contacts, how parents assess the performance of the school counselling service in terms of managing the situation, how satisfied parents were with their work and whether parents estimate that positive changes have occurred since the end of the Covid-19 epidemic in the work of school counselling services and in the cooperation of parents with the service. I carry out a quantitative survey on a non-random sample of 165 persons or parents of children who already attended one of the primary schools in the municipality of Sevnica during the Covid-19 epidemic, i.e. in the school year 2020/21, and also in the school year 2022/23, i.e. after the epidemic. I collect the data through an online survey. I find out that most parents collaborated with school counselling services during the Covid-19 epidemic and that most often they turned to it for help with using ICT (accessibility of computer equipment, use of Zoom and other video applications), many of them also to seek advice on schooling from home and because of children's problems with distance schooling. Results also show that after the Covid-19 epidemic, parents are more likely to contact the school counselling service than before. The majority of the questioned parents agreed that school counsellors coped well with the situation brought about by the Covid-19 epidemic, and that most of them were consequently satisfied with the support of school counselling services during the Covid-19 epidemic. Respondents in the majority also see the positive changes brought about by the Covid-19 epidemic to the work of school counselling services, and most of them believe that positive changes can be noticed especially in organizing a large number of preventive workshops on the topic of distress brought about by the epidemic and in facilitating contacts (several different forms and modes of communication). More detailed results of the survey are presented in the analysis and explained in the discussion. This is followed by conclusions, proposals and appendices.

Key words: school counselling service, social work in school counselling service, Covid-19 epidemic, emergency situation, social work in emergencies, parents

KAZALO VSEBINE

1	TEORETIČNI UVOD.....	1
1.1	Šolska svetovalna služba.....	1
1.1.1	Zgodovinski razvoj šolske svetovalne službe.....	1
1.1.2	Opredelitev šolske svetovalne službe	3
1.1.3	Delo šolske svetovalne službe	6
1.1.3.1	Osnovne vrste dejavnosti	6
1.1.3.2	Osnovna področja dela.....	7
1.1.4	Vloga socialnega dela v šolski svetovalni službi.....	10
1.2	Epidemija covida-19 v Sloveniji.....	13
1.2.1	Šolska svetovalna služba v času epidemije covida-19	13
1.2.2	Socialno delo v času izrednih razmer	17
1.2.3	Sodelovanje šole s starši v času izrednih razmer.....	19
2	OPREDELITEV PROBLEMA	22
2.1	Hipoteze	23
2.1.1	Operacionalizacija	23
3	METODOLOGIJA.....	25
3.1	Vrsta raziskave.....	25
3.2	Merski instrument	27
3.3	Populacija in vzorčenje	27
3.4	Zbiranje podatkov	27
3.5	Obdelava in analiza podatkov	28
4	REZULTATI.....	29
4.1	Stiki s šolsko svetovalno službo v času epidemije covida-19.....	29
4.2	Odzivnost šolske svetovalne službe na potrebe	30
4.3	Pogostost stikov s šolsko svetovalno službo.....	32
4.4	Zadovoljstvo z delom šolske svetovalne službe in izboljšave v načinu njihovega dela.....	33
4.5	Preverjanje hipotez.....	36
5	RAZPRAVA	38
6	SKLEPI	43
7	PREDLOGI.....	45
8	VIRI IN LITERATURA	46

9	PRILOGE	51
9.1	Anketni vprašalnik	51
9.2	Tabele s podatki.....	54

KAZALO GRAFOV

Graf 1:	Sodelovanje s šolsko svetovalno službo	29
Graf 2:	Pogostost stikov s šolsko svetovalno službo med epidemijo covida-19	29
Graf 3:	Načini sodelovanja s šolsko svetovalno službo	30
Graf 4:	Razlogi za stike s šolskimi svetovalnimi delavci	31
Graf 5:	Odzivnost šolske svetovalne službe med epidemijo.....	32
Graf 6:	Pogostost stikov s šolsko svetovalno službo po epidemiji covida-19	32
Graf 7:	Zadovoljstvo s podporo šolske svetovalne službe med epidemijo	33
Graf 8:	Spoprijemanje z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija	34
Graf 9:	Pozitivni vidiki epidemije covida-19.....	34

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Spremenljivke	25
Tabela 2:	Osredotočenost šolske svetovalne službe na potrebe otrok in staršev	30
Tabela 3:	Vpliv epidemije na pogostost stikov s šolsko svetovalno službo	33
Tabela 4:	Izboljšave v delovanju šolske svetovalne službe	35

1 TEORETIČNI UVOD

Teoretični uvod razdelim na dva dela. V prvem delu predstavim zgodovinski razvoj šolske svetovalne službe, opredelim šolsko svetovalno službo, kot jo poznamo danes, ter se podrobneje osredotočim na njene glavne dejavnosti in področja dela. Na koncu se dotaknem še vloge socialnega dela v njej. V drugem delu teoretičnega uvoda podrobneje predstavim epidemijo covid-19, predvsem delovanje šolske svetovalne službe v tem času, vlogo socialnega dela v izrednih razmerah in sodelovanje šole s starši v času omenjenih razmer.

1.1 Šolska svetovalna služba

1.1.1 Zgodovinski razvoj šolske svetovalne službe

Franc Pediček je leta 1967 utemeljil šolsko svetovalno delo kot službo treh različnih profilov in opredelil njihovo nalogo, ki je bila, da s svojimi znanji in svetovalnim načinom dela prispevajo k antropologizaciji in znanstvenju pedagoškega dela šole, hkrati pa nudijo svetovalno pomoč tako otrokom kot tudi staršem in učiteljem (Bezić, 1999, str. 95). Na šolsko svetovalno delo in posledično Pedičkovo utemeljitev tega dela so imela velik vpliv Rogersova dela in njegova teorija terapije, osredotočene na klienta/osebo (angl. client/person-centred theory), ki se je nato razširila v teorijo svetovalnega dela, osredotočenega na osebo (angl. person-centred theory). Temelj omenjene teorije je bil, da je postavila uporabnika v središče pozornosti in izhodišče za reševanje težav ter da je svetovalno dejavnost preusmerila iz svetovanja na posameznem področju človekovega življenja k človeku kot celoti (Resman, 2008, str. 8).

Pediček kot začetek uveljavljanja svetovalnega dela v šole upošteva leto 1953, saj so takrat ustanovitelji Vzgojne svetovalnice začeli opozarjati na potrebe in možnosti za vpeljevanje svetovalnega dela v vzgojno-izobraževalne ustanove. Kot neformalni začetek šolske svetovalne službe pa Pediček navaja delo, ki ga je v šolskem letu 1951/52 na III. gimnaziji v Ljubljani opravljal psiholog prof. Marjan Matko, ki je sebe opredelil kot šolskega psihologa, hkrati pa je ostale strokovnjake tudi prvi začel opozarjati na ustrezno literaturo (Bezić, 1999, str. 95–96).

Na drugi strani Pediček kot začetek šolskega socialnega dela navaja leto 1960, saj so bile takrat na Višji šoli za socialne delavce v Ljubljani zagovarjane prve naloge, ki so obsegale tematiko, povezano s šolskim svetovalnim delom, na OŠ Angele Ocepek v Ljubljani pa je bila takrat organizirana redna trimesečna praksa. Pediček piše tudi o tem, da so se socialni delavci v šolski

svetovalni službi uveljavili najhitreje, čeprav se je socialno delo v šoli neformalno uveljavilo najkasneje (Bezić, 1999, str. 96–102).

Leta 1968 je Pediček v okviru raziskovalne naloge na Pedagoškem inštitutu Univerze v Ljubljani uvedel time šolskih svetovalnih delavcev. Posamezen tim so sestavljali psiholog, socialni delavec in pedagog. Ti timi so imeli izredno pomembno vlogo pri razvoju svetovalnega dela v Sloveniji (Bezić, 1999, str. 97–98).

Število zaposlenih delavcev v šolskih svetovalnih službah je po tem začelo hitro naraščati. Leta 1968 je bilo skupaj zaposlenih 51 šolskih svetovalnih delavcev, od tega največ socialnih delavcev, in sicer 39. Leta 1976 jih je bilo zaposlenih že 235, pri čemer so največji delež še vedno predstavljali socialni delavci, bilo jih je namreč 126. Leta 1978 je ta številka še narastla, zaposlenih je bilo namreč 294 šolskih svetovalnih delavcev, od tega 155 socialnih delavcev. Tudi v letih od 1985 do 1995 je bilo v šolski svetovalni službi še vedno zaposlenih več socialnih delavcev kot drugih profilov, torej psihologov in pedagogov, vendar pa se je od leta 1985 do leta 1995 število zaposlenih socialnih delavcev v šolski svetovalni službi drastično zmanjšalo, in sicer z 228 na 181 zaposlenih (Bezić, 1999, str. 97–106).

Leta 1996 je bil sprejet Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki v 67. členu formalno uredi področje šolskega svetovalnega dela. Tik pred sprejetjem tega zakona pa se je zaposljivim profilom v šolski svetovalni službi pridružil še profil socialnega pedagoga (Bezić, 1999, str. 98).

Določila, kako naj bi svetovalni delavci v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah opravljali svoje delo in katera področja naj bi njihovo delo obsegalo, so bila postavljena že v poznih 90. letih prejšnjega stoletja. Ker pa sta se družba in šola v tem času spremenili, so se spremenile tudi omenjene smernice, cilji so se torej prilagodili potrebam šol, učiteljev in staršev (Resman, 2008, str. 7).

Svetovalno delo je bilo in še vedno je pod vplivom družbenih sprememb in šolske politike, poklicno svetovanje po prvi svetovni vojni v Ameriki je bilo tako na primer posledica socialne krize in razvijajoče se industrije. Sprememba šolske zakonodaje, ki se je pokazala v zahtevah po izboljšanju šolskega dela pri matematiki, fiziki, biologiji in drugih naravoslovnih predmetih, pa je bila posledica šolske krize v Ameriki v drugi polovici 50. let. Vse to pa je povzročilo spremembe tudi v konceptu dela šolskih svetovalnih delavcev (Resman, 2008, str. 7).

Prvi večji korak v svojem delu je svetovalna dejavnost naredila v prvih desetletjih razvoja, ko se je iz ozkega poklicnega svetovanje učencem usmerila h konceptu svetovalnega dela, ki zajema osebno, socialno, šolsko in poklicno pomoč različnim populacijam otrok in zato obsega bistveno širše področje dela. Še ena prelomnica v razvoju profesionalnega šolskega dela pa je bil že prej omenjeni celostni pristop pri svetovalnem delu z učenci. To pomeni, da se je svetovalno delo začelo preusmerjati od individualne k bolj sistemski naravnosti, od kurativnega dela k proaktivni in preventivni orientaciji in takim oblikam svetovalnega dela, da so z njimi lahko pomagali vsem učencem v šoli in šolskem okolju (Resman, 2008, str. 8).

1.1.2 Opredelitev šolske svetovalne službe

Pravno-formalno je delovanje šolske svetovalne službe določeno z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (1996), ki v 67. členu opredeljuje, da v javni šoli deluje svetovalna služba, ki svetuje otrokom, učencem, vajencem, dijakom, učiteljem in staršem ter sodeluje z vzgojitelji, učitelji in vodstvom šole pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji razvoja šole in pri opravljanju vzgojno-izobraževalnega dela ter obenem opravlja tudi poklicno svetovanje. S 67. členom je določeno tudi to, da svetovalna služba sodeluje pri pripravi in izvedbi individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami ter da delo svetovalne službe opravljajo svetovalni delavci, ki so psihologi, pedagogi, socialni delavci, socialni pedagogi ali defektologi (*Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja*, 1996).

V Programskih smernicah (2008) je šolska svetovalna služba opredeljena kot posebno mesto v šoli, s pomočjo katerega se vzpostavlja svetovalni odnos z vsemi udeleženi v šolskem prostoru. Šolska svetovalna služba se v šoli na svoj edinstven način prek svetovalnega odnosa vključuje v procese dogovarjanja, sodelovanja, povezovanja in pobude, prek tega odnosa pa skuša vselej priti do jasne in strokovne opredelitve problema z namenom prepoznavanja, kritičnega preseganja najrazličnejših pristranosti in konfliktnosti udeleženi v procesu pomoči, sodelovanja in vzpostavljanja dogovorov ter sporazumov, ki temeljijo na razvidnosti mej, vlog in odgovornosti. Prav tako si šolska svetovalna služba v procesih pomoči in sodelovanja prizadeva vzpostavljati in vzdrževati takšne pogoje, ki omogočajo, da je uspešno dogovarjanje in sodelovanje možno tudi nadaljevati (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 16).

Programske smernice (2008) šolsko svetovalno službo opišejo tudi kot posebno mesto v šoli, kjer se vsakič znova mobilizirajo strokovne in človeške moči za pomoč in podporo učencem z namenom zagotovitve optimalnih pogojev za njihovo razvojno in učno napredovanje

(Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 16). Resman pa po drugi strani trdi, da šolsko svetovalno delo pri nas nikoli ni bilo namenjeno le svetovanju učencem v njihovem osebnostnem in učnem razvoju, ampak je bilo prvenstveno mišljeno za delovanje svetovalne službe v smislu načrtovanja, izvajanja in evalvacije vsakodnevnega vzgojno-izobraževalnega dela v šoli ter obenem načrtovanja, vzpostavljanja in vzdrževanja spodbudnega okolja, ki bi učencem omogočilo ustrezno napredovanje. Pri tem je poudaril, da je treba za optimalni razvoj učenca najprej ustrezno organizirati fizično in socialno okolje šole, kar je torej po njegovem mnenju ena od nalog šolske svetovalne službe (Resman, 1999, str. 68–69).

Šolsko svetovalno službo lahko razumemo tudi kot pedagoško razvojno-preventivno službo, ki je usmerjena v razvoj učencev in šole in ki jo skupaj z vsemi udeleženci vzgojno-izobraževalne ustanove opravlja šolska svetovalna delavka (Gregorič Mrvar idr. 2020, str. 21). Ta torej nagovarja otroke in njihove starše, učitelje in vodstvo šole ter po potrebi tudi strokovne sodelavce zunaj šole. Sama si mora prizadevati za to, da je šolska svetovalna služba vsem udeležencem v šoli enako dostopna in da je dostopnost vsem enako razvidna, hkrati pa mora sama najti tudi pot do tistih posameznikov oziroma udeležencev v šoli, ki se ne čutijo nagovorjeni (Čačinovič Vogrinčič, 2008, str. 16). Podobno trdita tudi Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2013), ki sta zapisali, da ima šolska svetovalna služba ključno vlogo pri podpori učiteljem, staršem in učencem v procesih soustvarjanja učenja in pomoči. Prav tako pravita, da je šolska svetovalna služba del šolske skupnosti, ki je na razpolago vsem učencem, učiteljem, staršem ter je izredno dragocena institucija ravno zato, ker je znotraj šole in ker je izoblikovana kot osrednji prostor dialoga in sodelovanja. Oblikovana je tako, da vzdržuje in razvija sodelovanje vseh, ki so udeleženi v projektu izobraževanja, torej učencev, učiteljev, staršev, strokovnjakov, sodelavcev, ter tako, da lahko vsakemu učencu omogoči posebej z njim in posebej zanj soustvarjen izviren delovni projekt pomoči (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2013, str. 16).

Delo šolske svetovalne službe je fleksibilno, saj se mora šola prilagajati tako splošnim kot posebnim potrebam učencev. Šolska svetovalna služba tako sodeluje pri vzpostavljanju in vzdrževanju pogojev za optimalni razvoj vseh učencev na šoli, tudi tistih s posebnimi potrebami. Pri tem osnovno orientacijo, okvir za strokovno opravljanje šolskega svetovalnega dela predstavljajo temeljna načela, ki so (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 10-17):

1. načelo strokovnosti in strokovnega izpopolnjevanja: svetovalna delavka mora delo opravljati strokovno korektno, pri tem pa sledi temeljnim strokovnim etičnim načelom,

- in sicer načelu dobrobiti (vedno dela za dobro otroka), načelu prostovoljnosti (vsak mora v svetovalni odnos vstopiti prostovoljno) ter načelu zaupanja in zaupnosti, ki je pogoj, da se svetovalni odnos sploh lahko vzpostavi;
2. načelo strokovne avtonomnosti: svetovalna služba je pri svojem delu avtonomna, kar pomeni, da je dolžna posredovati korektna strokovna mnenja, prav tako pa mora vsaka svetovalna delavka v skladu s svojo strokovno usposobljenostjo opredeliti svoj prispevek v projektu pomoči in se mora znati, če je to potrebno, obrniti na strokovnjake zunaj šole;
 3. načelo interdisciplinarnosti, strokovnega sodelovanja in povezovanja: svetovalna služba se strokovno povezuje in sodeluje s strokovnimi sodelavci v ustreznih zunanjih institucijah;
 4. načelo aktualnosti: svetovalna služba mora pri svojem delu upoštevati posebnosti posamezne šole in izhajati iz vsakokratnih življenjskih potreb udeležencev;
 5. načelo razvojne usmerjenosti: delo svetovalne službe je usmerjeno v optimalni razvoj otroka, pri čemer sta zelo pomembna razvojno-analitično delo ter razvoj šole kot celote;
 6. načelo fleksibilnega ravnotežja med osnovnimi vrstami dejavnosti svetovalne službe: program svetovalne službe mora vsebovati tri osnovne vrste dejavnosti (dejavnosti pomoči, razvojne in preventivne dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije), saj se le tako v celoti zagotovi prispevek šolske svetovalne službe;
 7. načelo celostnega pristopa: šolska svetovalna služba pri svojem delu nujno upošteva posameznikove povezave z ostalimi udeleženci, ki vplivajo na njegovo ravnanje, ter pomaga in sodeluje tako na individualni ravni kot na ravni celote;
 8. načelo sodelovanja v svetovalnem odnosu: svetovalna služba si prizadeva za sodelovanje, ki omogoča nadaljevanje sodelovanja med vsemi udeleženci ter
 9. načelo evalvacije lastnega dela: svetovalna delavka mora evalvirati svoje delo, da bi lahko bila v prihodnje boljša in učinkovitejša.

V Programskih smernicah (2008) je kot temeljni cilj šolske svetovalne službe izpostavljeno sodelovanje pri vzpostavljanju in vzdrževanju pogojev za optimalni razvoj vsakega učenca v šoli (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 17). Davis (2005) pri tem doda, da so cilji svetovalne službe podobni ciljem izobraževanja nasploh. Ti cilji so pomoč učencu pri zadovoljevanju psiholoških potreb, razumevanju sebe in sprejemanju drugih, vzpostavljanje stikov in razvijanje odnosov z vrstniki, doseganje dobrih rezultatov in zagotavljanje priložnosti za čim večjo

samostojnost in čim hitrejšo osamosvojitev (Davis, 2005, str. 23). Carey, Harris, Lee in Aluede (2017, str. 46) pa poudarijo, da cilji šolske svetovalne službe zajemajo:

1. skrb za razvoj otrokovih potencialov: šola mora ponuditi široko izbiro obšolskih dejavnosti, svetovalni delavci pa morajo učencem pomagati, da svojo energijo usmerijo v številne priložnosti za učenje, ki so jim na voljo,
2. pomoč otrokom s težavami v razvoju: svetovalna delavka na ta način razbremeni učitelja, da lahko svoj čas s preostalim delom razreda izkoristi bolj učinkovito,
3. prispevek k razvoju šolskega kurikulumu: svetovalna delavka lahko s svojim znanjem pomaga pri razvijanju učnih vsebin, ki bodo zadovoljile potrebe otrok,
4. zagotovitev tehnične pomoči učiteljem: svetovalna delavka nudi pomoč učiteljem pri svetovanju in usmerjanju, kar je bistvenega pomena za izobraževalni program, ter
5. prispevek k medsebojnemu prilagajanju učencev in šole: svetovalna služba ima velik pomen pri razvoju in vzdrževanju sodelovalnega odnosa med otroki in šolo, učitelji morajo poznati potrebe otrok, hkrati pa se morajo tudi otroci prilagoditi šoli in biti odgovorni.

1.1.3 Delo šolske svetovalne službe

1.1.3.1 Osnovne vrste dejavnosti

Šolska svetovalna služba se vključuje v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj v šoli. V njihovo reševanje se vključuje prek treh osnovnih, medsebojno povezanih in pogosto prepletenih vrst dejavnosti. S pomočjo teh dejavnosti pomaga vsem udeležencem vzgojno-izobraževalne ustanove. Osnovne vrste dejavnosti šolske svetovalne službe so za šolsko svetovalno delo enako pomembne in so v skladu s splošnimi izhodišči naslednje:

1. dejavnosti pomoči: gre za dejavnosti, ki pomenijo pomoč komurkoli, ki je udeleženec vzgojno-izobraževalnega dela v šoli, in združujejo tako neposredne kot posredne oblike pomoči, saj mora svetovalna delavka pri svojem delu pristopati celostno in kompleksno;
2. razvojne in preventivne dejavnosti: gre za dejavnosti, ki so del razvojnih nalog šole, del teh nalog pa so različne preventivne oblike dela, za katere je pomembno, da niso usmerjene le na posameznika oziroma skupino, temveč da poskušajo tudi odstranjevati ovire in vzpostavljati ustrezne pogoje v vzgojno-izobraževalni instituciji (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 14–15). Enako zapiše tudi Resman (2008), ki ravno zaradi

tega, ker so preventivne dejavnosti usmerjene na vse učence, trdi, da so pravične. Pravi, da je njihov namen predvsem vzpostavitev pogojev in stanj, da težave ne bi nastajale oziroma bi bili otroci pripravljeni na njihovo razreševanje. Med takšne preventivne dejavnosti sodi razvijanje različnih kompetenc (usvajanje znanja, učnih in socialnih spretnosti, samostojno sprejemanje odločitev, prevzemanje odgovornosti, obvladovanje pritiskov ipd.), njihovo uresničevanje pa zahteva dobro sodelovanje tako z učitelji kot z vodstvom šole (Resman, 2008, str. 11). Baker (2004) pa cilj izvajanja preventivnih dejavnosti vidi v tem, da svetovalne delavke učence na ta način vnaprej pripravijo na številne izzive, s katerimi se bodo srečali in kjer bodo njihova stališča postavljena na preizkušnjo (Baker, 2004, str. 13);

3. dejavnosti načrtovanja in evalvacije: gre za dejavnosti, ki so pomembne za operacionalizacijo, vrednotenje in zagotavljanje celostnosti, prav zato so bistvenega pomena za kakovostno opravljeno delo in ustvarjalni razvoj (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 14–15).

1.1.3.2 Osnovna področja dela

V Programskih smernicah (2008) je zapisano, da je delo šolske svetovalne službe razvrščeno na šest področij, pri čemer na vsakem od navedenih področij šolska svetovalna delavka sodeluje z vsemi udeleženci vzgojno-izobraževalne ustanove, torej učenci, učitelji, starši, vodstvom in zunanjimi institucijami. Ta področja so učenje in poučevanje, šolska kultura, vzgoja, klima in red, telesni, osebni in socialni razvoj, šolanje, poklicna orientacija in področje socialno-ekonomskih stisk (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 14).

Področje učenja in poučevanja obsega delo z nadarjenimi učenci, učenci z učnimi težavami, učenci s posebnimi potrebami in svetovalno-preventivno delo z vsemi učenci z namenom izboljšanja kakovosti učenja. Med svetovalno-preventivne dejavnosti uvrščamo razvijanje učinkovitih strategij, metod in tehnik učenja, učnih navad ipd. (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 19). Danes je otrok, ki potrebuje pomoč in določene prilagoditve v šoli, čedalje več. Učna neuspešnost lahko ima za posameznika hujše posledice kot kakšna druga motnja, šolski neuspeh pa je posledično velik dejavnik tveganja za celostni osebni razvoj otroka. Če je otrok uspešen vsaj na enem področju šolskih zahtev, mu to lahko da občutek, da vsaj deloma obvladuje svoje življenje, to pa pozitivno vpliva tudi na razvoj ustrezne samopodobe. Prav zato je izredno pomembno, da so učitelji pozorni na posameznike, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje izobraževalnih programov, in da jim s pomočjo šolskih svetovalnih delavcev zagotovijo

ustrezno prilagoditev šolskega okolja, če je to potrebno. Hkrati pa ne smejo pozabiti niti na tiste učence, ki kažejo visoke potenciale ali dosegajo nadpovprečne rezultate na posameznem področju. Tudi njim morajo ponuditi ustrezne prilagoditve, da bodo svoje potenciale lahko razvijali dalje (Magajna in Kavkler, 2008, str. 15–31).

Področje šolske kulture, vzgoje, klime in reda se nanaša na dnevni potek življenja in dela v šoli, torej se ukvarja z dnevnimi pravili šole in v tej povezavi z vzgojno in disciplinsko problematiko (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 20). Šolsko kulturo lahko razumemo kot skupek nenapisanih pravil, tradicij, norm, pričakovanj, ki določajo delovanje šole in vplivajo na oblikovanje skupne identitete. Šolsko klimo pa lahko razumemo kot skupna prepričanja, vrednote in stališča, ki vplivajo na oblikovanje medsebojnih odnosov med učenci, učitelji in ostalimi zaposlenimi ter na ta način postavljajo pravila sprejemljivega vedenja. Šolska klima je lahko pozitivna ali negativna. Vsi udeleženci vzgojno-izobraževalne ustanove se morajo truditi, da bi bila ta čim bolj pozitivna, saj so za pozitivno šolsko klimo značilni spoštljivi odnosi, sodelovanje, zaupanje, podpora, zelo verjetno pa bo takšna klima spodbudila tudi timsko delo in sodelovanje. Raziskave kažejo, da je ugodna razredna klima povezana tudi z večjimi dosežki učencev (Kranjc, 2019a, str. 6–8). Šolske svetovalne delavke lahko veliko naredijo za dobro klimo s tem, da imajo jasna pričakovanja tako glede dobre klime kot odnosov in da tudi sami prispevajo k temu. Prav tako je pomembno, da so pozorni na svoje vzgojne strategije in da so jih po potrebi pripravljeni spreminjati in izboljševati. Na dobro klimo vplivajo tudi s spoštljivo in odprto komunikacijo, negovanjem refleksije, dajanjem konstruktivne povratne informacije, s spodbudnostjo, pozitivnimi pričakovanji do učencev in zaupanjem vanje, s pravično obravnavo ipd. (Kranjc, 2019b, str. 26).

Področje telesnega, osebnega in socialnega razvoja obsega dejavnosti o razumevanju splošnih značilnosti, pa tudi posebnosti v telesnem, osebnem, torej spoznavnem in čustvenem ter socialnem razvoju. Sem sodijo aktivnosti za krepitev samopodobe, za razvijanje učinkovitejše komunikacije in učinkovitejše spoprijemanje s problemskimi situacijami, aktivnosti za razvijanje socialnih spretnosti, za sproščanje ipd. (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 21). Otroci v šoli preživijo skoraj tri četrtine svojega časa. Šola in ljudje, s katerimi se otroci tam srečujejo, imajo zato nanje velik vpliv, predvsem pri razvoju samopodobe, socialnih spretnosti, komunikacijskih veščin, razvoju sprejemljivega vedenja ipd. Otroci pogosto potrebujejo konkretna navodila, kako se vesti v določenih situacijah, in hkrati tudi veliko priložnosti, da te spretnosti tudi utrdijo. Šolske svetovalne delavke jim lahko pomagajo, da se naučijo povezovati

svoje vedenje s socialnimi posledicami, na tak način pa so jim v veliko pomoč pri razvijanju socialnih veščin, zlasti prek pogovora in podpore v konkretnih situacijah (Salmič, 2017).

Področje šolanja se nanaša na načrtovanje, koordinacijo in izvedbo vpisa ter sprejema otrok v šolo, zajema oblikovanje oddelkov in pomoč učencem pri vključevanju v šolsko življenje. Na tem področju je naloga šolske svetovalne delavke tudi ta, da poda strokovna mnenja o ponavljanju ali prešolanju učencev, da se z učitelji posvetuje o programu razrednih ur, reševanju konfliktov, sodeluje z vodstvom pri oblikovanju letnega delovnega načrta šole ipd. (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 22).

Na področju poklicne orientacije pa je namen šolskih svetovalnih delavk pomagati učencem pri izbiri in uresničevanju izobraževalne in poklicne poti. Področje poklicne orientacije zajema dejavnosti, kot so poklicno informiranje, diagnosticiranje, poklicno svetovanje, poklicna vzgoja, povratno informiranje ipd. (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 23). Šolska svetovalna služba je primarna izvajalka poklicne orientacije. Njena naloga je, da učence ustrezno opolnomoči za lastni poklicni razvoj oziroma načrtovanje kariere. V zadnjih razredih osnovne šole so učenci deležni predstavitve srednjih šol, predstavitve poklicev, dobijo ustrezne informacije o pogojih za vpis in poklicnih možnostih, šolska svetovalna služba lahko organizira tudi ogled pri potencialnih delodajalcih in razgovore učencev z zavodom za zaposlovanje. Kljub temu da je poklicna orientacija eno od temeljnih področij dela šolske svetovalne službe, pa v zadnjem času ugotavljajo, da imajo šolske svetovalne delavke za njeno kakovostno izvajanje čedalje manj časa. Še vedno je v ospredju ukvarjanje z vzgojnimi problemi, disciplino, učnimi težavami, otroci s posebnimi potrebami ipd. (Gregorič Mrvar, Mažgon in Makovec Radovan, 2021, str. 5).

Šolska svetovalna služba nudi pomoč tudi na področju socialno-ekonomskih stisk, predvsem se vključuje v iskanje in nudenje različnih oblik podpore in pomoči družinam, kadar je zaradi omenjenih stisk ogrožen telesni, osebni in socialni razvoj otrok (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 25). Učenci, ki prihajajo iz okolij z nizkim socialno-ekonomskim statusom, se pogosto srečujejo z učnimi težavami. Šolska svetovalna delavka jim zato pomaga pri organizaciji učnega prostora v šoli, zagotovi učbenike in druge šolske potrebščine, organizira dodatno učno pomoč ipd. Poleg učnih težav pa se ti otroci in njihovi starši pogosto srečujejo tudi s težavami pri plačevanju šol v naravi, izletov ipd., kar pa lahko vodi v socialno izključenost (Čačinovič Vogrinčič, 2020, str. 166). Naloga šolske svetovalne delavke pri tem je, da učencem in

družinam nudi finančno podporo pri dodatnih dejavnostih, ki so plačljive, in s tem vpliva na boljšo socialno vključenost otrok v šoli (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 154).

Kljub zastavljenim smernicam, kaj vse naj bi obsegalo delo šolskih svetovalnih delavk, pa je realnost v praksi drugačna. Raziskave namreč kažejo, da večina šolskih svetovalnih delavk največ svojega časa nameni individualni obravnavi učencev, torej kurativnemu delu. Gre torej za sodelovanje z učenci s posebnimi potrebami, učnimi težavami ter vzgojnimi in disciplinskimi težavami. Posledično šolske svetovalne delavke redkeje opravljajo razvojno-preventivno delo, delo s celotno populacijo učencev ali delo v posameznih oddelkih. Ker je torej delo šolske svetovalne službe v glavnini pomoč posameznim učencem in ker ta pristop prevladuje v njenem delu, to šolsko svetovalno službo postavlja v servisni položaj, kar pa ni v skladu s konceptom šolskega svetovalnega dela, saj se v tem primeru ta posveča zgolj individualnemu delu z učenci z učnimi ali vedenjskimi težavami ter administrativnemu delu (Gregorič Mrvar in Šarić, 2018, str. 24).

1.1.4 Vloga socialnega dela v šolski svetovalni službi

Svetovalno delo se je v šoli formalno pojavilo v 70. letih prejšnjega stoletja. V 80. letih je bil v svetovalni službi najbolj uveljavljen strokovni profil socialnega delavca, ki pa je začel v sredini 90. let 20. stoletja upadati (Bezić, 1999, str. 99). Socialne delavce so v vzgoji in izobraževanju nadomestili drugi strokovni profili, in sicer psihologi, pedagogi in specialni pedagogi. Iz podatkov Statističnega urada Republike Slovenije med letoma 2007 in 2014 lahko razberemo, da se je število svetovalnih delavcev v vzgoji in izobraževanju ustalilo in da so najbolj zastopan strokovni profil psihologi, ki jim sledijo pedagogi in nato v precej manjšem deležu tudi socialni delavci (Gregorič Mrvar in Resman, 2019, str. 17).

Čačinovič Vogrinčič (2020) piše, da učinkovita pomoč v šoli temelji na spremembi paradigme, ki jo v procese podpore in pomoči učencem v šoli prinaša socialno delo. Novo paradigmo v procese podpore in pomoči prinašajo delovni odnos soustvarjanja, delo s perspektive moči, etika udeležnosti, spoštovanje otroštva in izvirni delovni projekti pomoči, na način, da se učenje soustvarja, v šoli napredujejo vsi učenci ipd. (Čačinovič Vogrinčič, 2020, str. 163). Tudi Beckett (2006) omenja spremembo kot bistvo socialnega dela v šoli. Naloga socialne delavke je, da nudi podporo sogovornikom in jim na ta način pomaga, da pridejo do pozitivne spremembe. Da lahko svoje delo opravi kompetentno, pa socialna delavka potrebuje znanje, spretnosti in vrednote (Beckett, 2006, str. 5–21).

Socialno delo v šolski svetovalni službi ima dve ključni nalogi. Prva je, da nudi intenzivno skrb v procesih podpore in pomoči pri reševanju socialnih problemov tako učencem kot njihovim družinam, da dobijo učinkovito pomoč za uspešno učenje in vključenost v šolsko skupnost, na ta način vsak učenec namreč dobi priložnost, da napreduje po svoji edinstveni poti. Druga naloga pa je, da socialno delo v šoli prispeva k soustvarjanju odlične, a drugačne javne šole, ki vsakemu učencu omogoča, da je uspešen v šoli, ki je od vseh (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 154–155).

Socialne delavke imajo posebne kompetence za ravnanje v delovnem odnosu in soustvarjanje v izvirnem delovnem projektu pomoči, znajo namreč povezati prispevke vsakega posameznika v učinkovit proces pomoči v šoli, hkrati pa se socialne delavke v času študija opremijo tudi za vzpostavitev delovnega odnosa z družino, kar pomeni, da znajo voditi pogovor v smeri želenih razpletov na način, ki družino poveže v raziskovanju stvarnosti in soustvarjanju sprememb. Sodelovanje z družinami in z vsemi ostalimi udeleženi v šolskem prostoru pa je ena od temeljnih nalog šolskih svetovalnih delavk (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2013, str. 24). Socialne delavke imajo poleg že omenjenih kompetenc še mnogo drugih znanj in veščin za delo s posamezniki in skupinami, recimo znanje, kako sploh vzpostaviti in nato vzdrževati delovni odnos, znajo raziskati problem, prepoznati sogovornikove moči in talente, soustvariti načrt pomoči ipd. (Openshaw, 2008, str. 13–14). Šugman Bohinc (2014) pa pomemben prispevek socialnih delavk v šoli vidi v naslednjih kompetencah: usposobljene so za delo s sistemi različnih velikosti in ravnmi kompleksnosti, usposobljene so za povezovalno oziroma koordinacijsko vlogo v najrazličnejših procesih mreženja, v katerih delajo v smeri reševanja individualnih, družinskih, skupinskih, skupnostnih in družbenih problemov oziroma izboljševanja obstoječih razmer, imajo ustrezna znanja za razumevanje razvoja revščine, znanja za poznavanje in razumevanje nasilja ter so usposobljene za izdelavo analize tveganja in načrtov varnosti, hkrati pa poznajo dela v skupini in razumejo razvoj skupinske dinamike (Šugman Bohinc, 2014, str. 43–44).

Odnos med socialno delavko in uporabnikom oziroma učencem opredelimo kot delovni odnos, ki socialni delavki nudi oporo, da vzpostavi pogovor in odprt prostor za raziskovanje in sooblikovanje dobrih izidov, uporabnika in socialno delavko pa definira kot sodelavca v skupnem procesu podpore in pomoči. Njuna skupna naloga je soustvarjanje deležev v rešitvi. Elementi delovnega odnosa, ki so pomembni tudi v šolski svetovalni službi, so dogovor o sodelovanju, instrumentalna definicija problema in soustvarjanje rešitev, osebno vodenje ter še

štirje sodobni koncepti v socialnem delu, ki so perspektiva moči, etika udeležенosti, ravnanje s sedanjostjo in znanje za ravnanje (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2015, str. 9).

Socialna delavka ima pomembno vlogo tudi na področjih, kjer so prisotne revščina, diskriminacija, marginaliziranost ali druge oblike socialne odrinjenosti, izključenosti ali nepravilnosti (Poštrak, 2018, str. 53). Socialna delavka mora znati prepoznati ovire v socialnem okolju otroka, med katere štejemo nevzdržne družinske razmere, prostorsko stisko otroka oziroma družine, pomanjkanje osnovnih (šolskih) potrebščin, izključenost zaradi drugačnosti ter socialni in ekonomski status (Čačinovič Vogrinčič, 2000, str. 23). Socialne delavke v šoli morajo znati prepoznati pokazatelje revščine in socialne izključenosti ter soustvariti takšne razmere, ki ne bodo nikogar izključevale (Čačinovič Vogrinčič, 2010, str. 66), saj je pomembno zavedanje, da takšne in drugačne prikrajšanosti otroka ne zaznamujejo le kratkoročno, temveč imajo vpliv na celotno njegovo prihodnost (Atkinson, 2002, str. 23). Šola je v tem primeru ključnega pomena, ker lahko ustvari in najde varovalne dejavnike za uspešnost vsakega posameznika, obenem pa je lahko varovalni dejavnik tudi sama, s tem, ko učencu zagotovi prostor, da lahko razvije sposobnosti, znanje in spretnosti za večjo odpornost (Čačinovič Vogrinčič, 2010, str. 66).

Pomembna naloga socialne delavke v šoli je med drugim tudi spoštovanje otroka kot sogovornika. Otroku mora omogočiti pravico, da ga slišijo, da ga vzamejo resno, ter pravico do izražanja vseh čustev (Čačinovič Vogrinčič, 2000, str. 78). Pod pojmom spoštovati otroka mora razumeti spoštovati njegove posebnosti, spoštovati kompleksnost otroških svetov, ki jih premalo poznamo in o njih premalo vemo (Čačinovič Vogrinčič, 2013, str. 14). Hkrati pa je pomembno, da z njim vzpostavi ustrezno komunikacijo, ki mora vsebovati jezik sprejemanja in opogumljanja. Pogovor mora biti spoštljiv, socialna delavka mora izhajati iz vloge spoštljivega in odgovornega zaveznika ter se ob tem opirati na načela socialnega dela, ki jih mora vsakič znova celovito udejanjati (Poštrak, 2015, str. 278).

Čačinovič Vogrinčič (2020) trdi, da šola potrebuje prakso socialnega dela, še posebej danes, ko je šola spregledala velike socialne razlike. Meni, da smo v situaciji, ko bi se morali boriti za socialno delo na šoli in ne dovoliti, da začne ta profil upadati (Čačinovič Vogrinčič, 2020, str. 173). O pomembnosti vključevanja socialnega dela v šolsko okolje v svojem članku »Šolsko socialno delo v Avstriji« piše tudi Jensen (2020). Avtorica trdi, da vpeljevanje metod socialnega dela v prakso v šolskem okolju prinaša veliko pozitivnih učinkov. Kot primer, v avstrijskih

šolah so se zmanjšale vedenjske težave in vrstniško nasilje, učenci pa so razvili več socialnih veščin ter krepili osebno rast (Jensen, 2020, str. 87).

1.2 Epidemija covida-19 v Sloveniji

Prva okužba z novim koronavirusom je bila v Sloveniji potrjena 4. marca 2020, epidemija pa je bila zaradi hitrega naraščanja števila okužb na podlagi 7. člena Zakona o nalezljivih boleznih razglašena 12. marca 2020 (Vlada Republike Slovenije, 2020).

Epidemija covida-19 je v naša življenja prinesla veliko sprememb in izzivov. Slovenija, pa tudi ostale države so bile zaradi hitrega širjenja števila obolelih primorane sprejeti različne ukrepe, ki so se jim morali ljudje prilagoditi. Eden izmed njih je bil tudi omejitev gibanja in zbiranja. Ta ukrep je vodil v zmanjšanje vsakodnevnih stikov ter na ta način vplival na kakovost medsebojnih odnosov in posledično na večjo socialno izolacijo. Nekateri so se morali zaradi dela na daljavo prilagoditi na nove delovne razmere, na področju vzgoje in izobraževanja pa je bil med drugim sprejet ukrep šolanja na daljavo (Lep, Hacin Beyazoglu, Černelič Bizjak in Polič, 2020, str. 7).

Epidemija covida-19 je bila najprej opredeljena kot zdravstvena kriza, kmalu pa so ugotovili, da gre za katastrofo oziroma izredne razmere (Alston in Chow, 2021, str. 1525). Mešl in Leskošek (2021) sta zapisali, da problemi v času epidemije covida-19 niso bili zgolj zdravstveni, ampak so segali na več ravni družbenega in zasebnega življenja. Vlada je namreč na podlagi priporočil zdravstva in na podlagi lastne ocene sprejemala ukrepe, katerih vpliv se je kazal v zasebnem življenju in javnem delovanju ljudi (Mešl in Leskošek, 2021, str. 234).

1.2.1 Šolska svetovalna služba v času epidemije covida-19

Šolska svetovalna služba ima velik pomen pri delu znotraj vzgojno-izobraževalne ustanove, še posebej pomembno vlogo pa je imela v času epidemije, ki je zajela Slovenijo in povzročila zaprtje šol. Šolske svetovalne delavke so bile v času epidemije pomemben povezovalni člen, kot najpomembnejša pa sta se izkazala timsko delo in sodelovanje med otroki, družinami, učitelji, svetovalnimi delavkami in drugimi strokovnjaki (NIJZ, 2021a). Šolska svetovalna služba je v času epidemije nudila strokovno podporo otrokom in mladostnikom in jim na ta način pomagala izboljšati življenje v času izrednih razmer. Prav tako je imela pogosto funkcijo reševanja različnih stresnih in kritičnih situacij, povezanih z odnosi med starši in otroki, z učnim

delom, z vprašanji, vezanimi na vzgojo, s stiskami učiteljev pri izobraževanju na daljavo ipd. (Gregorič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020).

Rezultati raziskave z naslovom »Soočanje šolskih svetovalnih delavk in delavcev z epidemijo covida-19« (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Šarić in Jeznik, 2020), ki so jo opravili z namenom analize izzivov in težav šolskih svetovalnih delavk in delavcev v času epidemije, kažejo, da je imela večina svetovalnih delavcev možnost svoje delo opravljati na daljavo. V večini so se svetovalni delavci strinjali s tem, da je bilo v času izobraževanja na daljavo več dela, da je bilo to bolj naporno in da se je posledično večini delovnik raztegnil čez ves dan. Prav tako so opozorili, da se je kakovost komunikacije in svetovalnega dela občutno zmanjšala kot posledica pomanjkanja osebnih stikov s sogovorniki, a so nekateri kljub temu izpostavili, da je bilo takšno delo izziv, ki je omogočil pridobivanje novih znanj in spretnosti, predvsem s področja informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju IKT), nastalo pa je tudi veliko gradiv (npr. o samostojnem učenju, motiviranju za učenje, soočanju s stisko ipd.) (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Šarić in Jeznik, 2020). Ravno epidemija je torej spodbudila inovacije v izobraževanju, saj smo danes priča številnim inovativnim pristopom in podpori v izobraževanju (United Nations, 2020, str. 12). Pri nekaterih svetovalnih delavcih se je pokazala potreba po večjem številu usposabljanj, bila pa je poudarjena tudi pomembnost dela v timih, udeležbe na supervizijskih srečanjih in večje podpore ministrstva. Iz rezultatov raziskave in pridobljenih odgovorov je bilo moč razbrati tudi to, da je obdobje epidemije svetovalne delavce in ravnatelje povežalo na način, da si nudijo medsebojno podporo, pomoč, sodelujejo pri iskanju rešitev v zvezi z vzgojno-izobraževalnim in (po)svetovalnim delom ter si delijo ideje, znanje, izkušnje. Povezali pa so se tudi svetovalni delavci in učitelji, nekateri poudarjajo, da so z mnogimi v vsakodnevnih stikih ter si tako nudijo oporo in skupaj rešujejo težave. Nekateri svetovalni delavci nastale razmere vidijo kot priložnost za učinkovite spremembe na področju šolstva in za konec opozarjajo tudi na posledice, ki se bodo začele pojavljati po koncu epidemije in s katerimi se bodo morali v večji meri soočiti prav oni (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Šarić in Jeznik, 2020).

Zavod Republike Slovenije za šolstvo (2020) je ob razglasitvi epidemije objavil priporočila za izobraževanje na daljavo, med katerimi je bilo tudi nekaj idej za ravnanje šolskih svetovalnih delavcev. Zapisali so, da naj bi šolska svetovalna delavka starše in učence obvestila, da je na voljo za pogovor in iskanje odgovorov na različna vprašanja, ki jih je prinesla epidemija. Stik bi lahko vzpostavili prek telefona, Skypa, Facebooka, WhatsAppa ipd. Prav tako naj bi šolska

svetovalna delavka redno objavljala različna gradiva, kot so videi, vaje, igrice, knjižni odlomki in interaktivne dejavnosti za pomirjanje, sproščanje, bodritev, krepitev psihične čvrstosti, premagovanje tesnobe ipd. Šolska svetovalna delavka naj bi učence, sploh tiste, za katere bi ocenila, da je to zanje koristno, spodbudila k vključitvi v podporne skupine ali pa bi redno izvajala podporne aktivnosti za vse učence, ki bi to potrebovali in bi se jih hkrati želeli udeležiti. Njena naloga naj bi bila tudi, da bi bila posebej pozorna na učence, za katere meni, da so bolj ranljivi ali na kakršenkoli način ogroženi, in jih kontaktirala oziroma povabila na pogovor, če tega ne bi prej storili že sami. Prav tako naj bi šolska svetovalna delavka učence spodbujala k skupinskim aktivnostim ali pa bi sama z raznimi skupinskimi igrami poskušala zapolniti prosti čas učencev in na ta način preprečila pomanjkanje socialnih stikov. Še zadnje priporočilo za delo šolskih svetovalnih delavcev s strani Zavoda Republike Slovenije za izobraževanje pa je bilo, da naj bi šolska svetovalna delavka vsak dan posnela en kratek video s spodbudnimi mislimi in različnimi idejami za preživljanje časa doma, kjer bi vsakič znova poudarila, da se lahko prav vsak, ki bi karkoli potreboval, v vsakem trenutku obrne nanjo (Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2020).

Šarić in Gregorčič Mrvar (2020) pa sta poleg že omenjenih priporočil za izobraževanje na daljavo dodali še nekaj predlogov za delo šolske svetovalne službe v času izolacije zaradi epidemije. Zapisali sta, da je bilo pomembno ohranjanje stikov tako z učenci, starši, učitelji, ravnatelji kot tudi drugimi sodelavci, da so ti vedeli, da so jim šolske svetovalne delavke na voljo za pomoč, podporo, pogovor, razbremenitev, krizne intervencije, da imajo informacije o možnostih glede finančne pomoči ipd. Spodbujati so morale oblikovanje učnih podskupin, da so učenci sodelovali med seboj, na tak način pa so dosegli, da so bili aktivni prav vsi. Spodbujati so morale tudi aktivnosti, namenjene sproščanju, zavedanju telesnih občutkov, čustev, misli ipd. Še ena precej pomembna naloga šolske svetovalne delavke je bila, da je spodbujala učence, da so si postavili urnik in cilje ter da so tedensko preverjali, kaj so dosegli, učitelje pa je morala spodbuditi, da so učencem razložili, kako naj se učijo in kako potem svojo uspešnost tudi preverijo. Mnogi učenci imajo težave z motivacijo za šolsko delo že v normalnih okoliščinah, še težje pa so motivacijo za učenje našli v situaciji, ki jo je prinesla epidemija covida-19, zato je bila naloga šolske svetovalne službe, da je razmislila, kako povečati občutek povezanosti in avtonomije, kar pozitivno vpliva na motivacijo. Izjemno pomembne pa so bile tudi spretnosti in veščine vodenja pogovora z učenci prek telefona. Svetovanje po telefonu se v določeni meri razlikuje od svetovanja v živo, zato je bilo bistvenega pomena, da je dala šolska svetovalna delavka več poudarka tonu glasu, glasnosti, barvi glasu, hitrosti govora, ritmu, tišini

ter da je v ospredje postavila spretnosti aktivnega poslušanja, kot so postavljanje vprašanj, parafraziranje, reflektiranje, empatično odzivanje in nudenje informacij. Vsekakor pa je bilo zelo pomembno tudi to, da šolske svetovalne delavke niso pozabile nase ter da so bile pozorne na svoje potrebe in zmožnosti, da so torej občasno kakšni nalogi, ki je niso bile zmožne opraviti, znale reči ne (Šarić in Gregorič Mrvar, 2020).

Kljub vsem priporočilom in smernicam za delo šolske svetovalne službe v času epidemije covida-19 pa je bila, kot je v svojem eseju »Leto nemoči: 'pozabljeni' učenci v času epidemije« zapisala Janušić (2021), realnost precej drugačna. Avtorica je izpostavila, da je šolsko ministrstvo pozabilo na najranljivejše družine, predvsem na učence iz socialno in ekonomsko ogroženih družin, na tiste z obrobja družbe, na učence, ki potrebujejo učno pomoč in individualno podporo, na tiste, ki prihajajo iz drugojezičnih družin, na tiste, ki nimajo svoje sobe ali vsaj enega mirnega kotička v hiši, pa tudi na učence brez motivacije in podpore družine. Za vse se je namreč predvidevalo, da imajo vse možnosti za delo na daljavo. Ker je avtorica zaposlena na šoli, kjer velik del učencev predstavljajo romski otroci, je stiske teh otrok občutila še toliko bolj. Na šoli so se sami domislili, kako pomagati omenjenim posameznikom. Izročke, naloge in razlago snovi so začeli romskim učencem pošiljati po pošti. Vseeno pa je epidemija na teh otrocih pustila velike posledice, veliko jih je šolanje opustilo oziroma v šolo kljub opozorilom več ne pridejo, spet drugi pridejo, a v razredu ne zdržijo, ker so se odvadili mirnega sedenja, poslušanja in sledenja pouku. Prav tako, ker snov ni bila utrjena, ne dosegajo standardov znanja, počutijo se neuspešni, vse večji odpor do šole pa je potemtakem še bolj razumljiv (Janušić, 2021, str. 273–277).

Nacionalni inštitut za javno zdravje (2021b) je v poročilu o vplivu epidemije covida-19 na duševno zdravje zapisalo, da so se ob vračanju otrok v šole po epidemiji covida-19 pokazale povečane potrebe po okrepitvi šolskih svetovalnih služb, predvsem v smislu oblikovanja dejavnosti za krepitev čustvenega zdravja in socialne kompetentnosti, saj je šola prostor, kjer bi takšne dejavnosti lahko dosegle vse učence. Prav tako so zapisali, da je šolanje na daljavo, torej večja potreba po uporabi spleta in digitalnih naprav, povečalo tvegana vedenja mladih, ki so bili na tak način bolj izpostavljeni različnim neprimernim vsebinam na spletu, spletnemu nasilju, večja pa je bila tudi možnost za razvoj odvisnosti od digitalnih naprav. Epidemija pa je pokazala tudi večje potrebe staršev za pomoč pri vzgoji in izobraževanju svojih otrok, ravno zaradi tega pa so se starši najverjetneje še toliko pogosteje obračali na šolsko svetovalno službo (NIJZ, 2021b).

1.2.2 Socialno delo v času izrednih razmer

Razmere, ki jih povzročajo naravne nesreče, onesnaženost okolja, oboroženi spopadi in epidemija covid-19, imenujemo izredne razmere. Posamezniki oziroma celotna družba se takrat znajdejo v krizi, zato začnejo sprejemati različne ukrepe, s katerimi skušajo preprečiti nevarnost oziroma jo vsaj delno zmanjšati. S tem želijo ponovno vzpostaviti stabilne razmere v družbi. V času izrednih razmer ima socialno delo poleg vseh ostalih služb za zaščito in reševanje pomembno vlogo, nudi namreč podporo in pomoč ljudem, predvsem ranljivim posameznikom, družinam, skupinam ali celotnim skupnostim (Gril in Šeme, 2021, str. 201). Socialno delo se ukvarja z ranljivostjo posameznikov in skupin, ki so v primeru naravnih nesreč oziroma v času izrednih razmer najbolj ogroženi, bodisi zaradi demografskih, kulturnih, historičnih, ekonomskih, socialnih ali ekoloških značilnosti (Zakour, 2008, str. 3).

Pomembnost vloge socialnega dela v izrednih razmerah poudarja tudi mednarodna definicija socialnega dela, ki pravi, da imajo socialni delavci znanja in spretnosti, ki v času velikih družbenih izzivov pomembno pripomorejo k ustvarjanju ustreznih odzivov na nove družbene okoliščine (International Federation of Social Workers, b. d.).

Kot opisano že na začetku podpoglavja, vemo, da so izredne razmere zelo različne, posledično pa so precej raznolike tudi oblike in metode dela ter pomoči. Flaker pravi, da je socialno delo stroka, ki zna metode dela prilagajati konkretni situaciji, pri čemer sta izredno pomembna inovativnost in ustvarjalno reševanje problemov (Flaker, 2003, str. 242). Ne glede na to, ali vladajo izredne razmere ali ne, pa mora stroka socialnega dela še vedno slediti šestim temeljnim vrednotam, ki so služenje uporabnikom, zavezanost boju za socialno pravičnost, spoštovanje dostojanstva in vrednosti osebe, s katero socialna delavka sodeluje, spoštovanje pomena medčloveških odnosov, spoštovanje integritete osebe in kompetentno strokovno socialno delo (Gril in Šeme, 2021, str. 210). Flaker doda še nekaj vrednot, ki jih je treba upoštevati v socialnem delu, in sicer spoštovati in ceniti razlike ter različnost, samoodločanje, prosta izbira, vpliv na svoje življenje, boj proti diskriminaciji in stigmatizaciji ter pravica do varnosti (Flaker, 2003, str. 240).

Izredne razmere, ki jih je prinesla epidemija covid-19, so od socialnih delavk zahtevale hitre ocene potreb, odzive, prilagajanje nastalim okoliščinam, iskanje novih, inovativnih rešitev ipd. Socialne delavce so omenjene razmere postavile pred številne izzive, zato so morali začeti iskati nove načine sodelovanja z ljudmi (Pink, Ferguson in Kelly, 2020, str. 28). Mešl in Leskošek

(2021) v raziskavi o vlogi socialnega dela v času epidemije covida-19 ugotavljata, da socialno delo takrat ni imelo vidne vloge, velikokrat pa se tudi ni takoj odzvalo na potrebe ljudi. Avtorici opazata, da je ostala vloga socialnega dela nevidna in marginalna ter da je bilo socialno delo odrinjeno iz odločanja na vseh ravneh, posledično pa so potrebe ljudi ostale spregledane. Glavni poudarek je bil namreč na zdravstvenih ukrepih in ukrepih za omejitev gibanja. Ugotavljata, da so se posledice omenjenih ukrepov začele kazati na več ravneh (Mešl in Leskošek, 2021, str. 233–235).

Socialne delavke pogosto sodelujejo z ljudmi, ki se srečujejo z revščino, rasizmom in drugimi oblikami neenakosti, stigmo, izključenostjo ipd. Posledice, ki jih je prinesla epidemija covida-19, so ti ljudje verjetno občutili še bolj močno kot ostali, ki takih stisk ne doživljajo. Vsi sprejeti ukrepi, od zapiranja ustanov do prekinitve in nedostopnosti storitev, so stiske ljudi samo še povečali. V teh razmerah so se pred večjimi izzivi znašle tudi socialne delavke, saj so morale še pogostejše kot prej opravljati triažo, torej odločati o tem, kdo bolj nujno potrebuje pomoč, ali pa so bile prisiljene upoštevati ukrep prepovedi stika z ljudmi, kar je sicer temeljna značilnost socialnega dela (Sobočan, 2021a, str. 220).

Raziskava o etičnih dimenzijah vsakdanje prakse socialnih delavk, ki je bila izvedena tudi med socialnimi delavkami v Sloveniji, je pokazala, da so socialne delavke izpostavile nove pristope sodelovanja z ljudmi, ki jih je prinesla epidemija, predvsem v smislu uporabe tehnologije, pri čemer se jim je pri delu z mladimi pojavljalo vprašanje, ali je spletno okolje sploh dovolj varen prostor za nudenje ustrezne podpore in pomoči mladim ter za zagotavljanje ustrezne mere zasebnosti. Nasploh so se namreč spraševale, ali lahko prek telefona in druge tehnologije enakovredno vzpostavljajo delovni odnos in nudijo ustrezno podporo. Socialne delavke, vključene v raziskavo, so ugotavljale tudi to, da je epidemija poglobila razlike med ljudmi, predvsem pa so izpostavile zaskrbljenost nad dejstvom, da so se v času epidemije mladi, ki so bivali v bivalnih skupnostih, morali vrniti domov, v družine, nekateri med njimi torej v zelo tvegane situacije. Socialne delavke, ki so na domu obiskovale družine s številnimi izzivi, so ugotavljale, da bo prekinitev stika s temi družinami zagotovo vplivala na slabšo učno uspešnost otrok, predvsem pa so poudarile prikrajšanost in izključenost otrok iz tistih družin, ki niso imele sredstev, da bi otroku lahko zagotovile nemoteno spremljanje pouka na daljavo. Tu pa je pomemben del prispevala šolska svetovalna služba, ki je morala vse te stiske otrok rešiti z različnimi pristopi (Sobočan, 2021b, str. 87–90).

1.2.3 Sodelovanje šole s starši v času izrednih razmer

Sodelovanje s starši je ena od ključnih nalog šolske svetovalne službe. Sodelovanje poteka na dveh ravneh. Šola namreč potrebuje sodelovanje s starši pri dveh precej pomembnih nalogah. Prva naloga je vabilo staršem k sodelovanju pri delu šole na področjih, kjer ta potrebuje njihovo ustvarjalnost, povezanost v skupnost, katere del je tudi sama, materialno pomoč staršev, njihov prispevek v načrtovanih akcijah in vsekakor stalno povezanost s starši v obliki roditeljskih sestankov, govorilnih ur in sveta staršev. Druga naloga pa obsega vabilo staršem k sodelovanju s šolo na področjih, kjer učenec potrebuje pomoč. Sem sodijo vse tiste situacije, ko otrok ne more dosegati uspešnosti, ko mu učitelj več ne more zagotoviti dovolj spodbudnega okolja za njegovo napredovanje in ko mu starši več ne zmorejo pomagati. Večino težav je namreč mogoče rešiti le s sodelovanjem vseh udeleženih v problemu (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 162).

V Programskih smernicah (2008) je zapisano, da delo s starši lahko poteka individualno ali skupinsko, pri čemer je poudarek na posvetovalnem delu. Cilj tega je preventiva ali intervencija ter načrtovanje. Vse to pa je izredno pomembno za šolsko delo. Glavna načela, ki jih šolska svetovalna delavka pri delu s starši upošteva, so načelo zaupnosti in prostovoljnosti, načelo celostnega pristopa in načelo sodelovanja v svetovalnem odnosu. Programske smernice natančno opredelijo tudi naloge šolske svetovalne službe, ki jih imajo šolske svetovalne delavke pri delu s starši na posameznih področjih. Na področju učenja in poučevanja delo s starši obsega svetovanje staršem nadarjenih učencev, učencev z učnimi težavami in drugih učencev s posebnimi potrebami o različnih oblikah in metodah uspešnega učenja in razvijanja učnih navad, na področju šolske kulture, vzgoje, klime in reda delo šolske svetovalne službe obsega svetovanje staršem o zagotavljanju osnovne varnosti, spodbudnega okolja za učenje in o temeljnih vzgojnih načelih. Na področju telesnega, osebnega in socialnega razvoja njihovo delo obsega pripravo delavnic in predavanj za starše o značilnostih normalnega telesnega, osebnega in socialnega razvoja in svetovanje staršem za nudenje učinkovite pomoči otrokom, ki imajo pri tem razvoju težave. Na področju šolanja sodelujejo s starši predvsem, ko sta potrebna pogovor in sodelovanje zaradi ponavljanja, akceleracije ali prešolanja. Na področju poklicne orientacije za starše pripravljajo predvsem predavanja in delavnice za poudarjanje pomembnosti vloge staršev pri poklicnem odločanju njihovih otrok, na področju socialno-ekonomskih stisk pa staršem pomagajo predvsem s finančnimi sredstvi (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 18–27).

Kot sta zapisali Kvaternik in Kustec, številne raziskave kažejo, da uspešno sodelovanje šole s starši vpliva na boljšo učno uspešnost otrok, in tudi na oblikovanje bolj pozitivnih stališč učenca do šole (Kvaternik in Kustec, 2011, str. 81). Tudi Kovač (2009) se strinja, da je odnos med šolo in starši eden izmed ključnih dejavnikov, od katerega je odvisen vzgojno-izobraževalni uspeh otroka. Pri tem je pomembno poudariti pomen partnerskega sodelovanja šole in staršev, za katerega so značilni zaupanje, medsebojno spoštovanje, upoštevanje drug drugega, individualnosti ter takšnih oblik sodelovanja, v katerih imajo starši lahko aktivno vlogo, saj bodo na ta način dobili občutek, da so enakovredno vključeni v vzgojno-izobraževalne procese, da so sprejeti in hkrati odgovorni za spremljanje svojih otrok (Kovač, 2009, str. 88).

Mrvar (2008) pravi, da naj bi svetovalne delavke v šoli prevzele vodilno in koordinacijsko vlogo pri sodelovanju med šolo in domom, da naj bi torej prevzele vlogo iniciatorok in sodelavk tako z učitelji kot s starši in na ta način v svoje delo pogosteje vpeljevale dve obliki svetovalnega dela, to sta posvetovanje in koordinacija (Mrvar, 2008, str. 124).

Nemalokrat pa se zgodi tudi to, da do sodelovanja šole s starši sploh ne pride ali pa je to zelo slabo. Vzrokov za to je več, krivci zanje pa niso le starši, temveč tudi šola. Včasih imajo šolski delavci izoblikovane stereotipne predstave o starših, zato staršev ne razumejo in ne poslušajo. Starši se izogibajo stikov s šolo tudi takrat, ko so svetovalne delavke preveč hladne ali uradne do njih. Starši stikov s šolo ne navežejo, ko svetovalnim delavkam ne zaupajo, predvsem zato, ker se bojijo razkriti družinsko dinamiko, prav tako pa jim je neprijetno zaradi »vdora« tujcev v njihovo zasebnost in posledičnih očitkov. Eden od razlogov nesodelovanja je lahko tudi nepoznavanje dela šolske svetovalne službe ali pa starševske stereotipne predstave o tem. Še ena, dandanes vse bolj pogosta ovira pa je tudi pomanjkanje časa in prezaposlenost staršev (Resman, 2008, str. 18–19).

Potrebe po sodelovanju šole oziroma šolske svetovalne službe s starši so se v času epidemije covida-19 še okrepile. Pomoč so v tem času potrebovali tudi starši. Starši so bili primorani prevzeti nove, nepoznane vloge, na katere se prej niso mogli pripraviti. Naloga šolskih svetovalnih delavk v času epidemije covida-19 je bila, da so bile s starši v stalnem stiku, saj jih je veliko potrebovalo stalno vodenje. Krizne razmere so lahko tako kot na otroke slabo vplivale tudi na starše. Da so lahko v teh časih uspešno pomagali otrokom, so morali poznati prave strategije soočanja z nastalo situacijo, pri čemer so jim bile šolske svetovalne delavke lahko v veliko pomoč. Slovenske šolske svetovalne delavke so povedale, da je bilo sodelovanje s starši odvisno od njihove pripravljenosti. Ta je bila vidna predvsem prek hitre odzivnosti oziroma

neodzivnosti staršev. Večina staršev je bila vesela vsakega klica in ponujene pomoči. Na začetku so potrebovali predvsem tehnično pomoč, pozneje pa so se nanje obračali tudi s potrebo po psihološki pomoči (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Šarić in Jezernik, 2020).

Bozovičar in drugi (2021) so po opravljeni raziskavi o vzgojno-izobraževalnem procesu v predšolski vzgoji in izobraževanju v času epidemije covida-19 zapisali, da se moramo zavedati, da imajo družine različne potrebe in zmožnosti sodelovanje v času izrednih razmer. Predvsem se razlikujejo glede na to, kako so opremljene s sredstvi IKT, kako vešče so njihove uporabe, kakšen je njihov predhodni odnos s šolsko svetovalno delavko in podobno. Vse to vpliva na to, kako pogosto so starši v stiku s svetovalno delavko in kako močno željo po njegovem ohranjanju imajo. Zapisali so, da je pomembno, da šolska svetovalna služba upošteva potrebe staršev in jim na podlagi tega ponudi več različnih možnosti sodelovanja. Poseben poudarek pa je treba nameniti staršem otrok priseljencev, ki ne govorijo slovenskega jezika. Pomembno se je zavedati tudi tega, da zaprtje šol in izredne razmere v družino prinašajo dodaten stres, kar je nujno upoštevati pri sodelovanju s starši, preverjati torej njihove potrebe in na ta način delovati razvojno-preventivno. Vsekakor pa morajo šolski svetovalni delavci posebno pozornost nameniti otrokom in družinam iz ranljivejših družbenih skupin, ki se v času izrednih razmer srečujejo še z večjimi stiskami kot ostali. V priporočilih, ki so jih navedli na podlagi odgovorov raziskave, so izpostavili, da morajo biti šolske svetovalne delavke tudi v času izrednih razmer in komunikacije na daljavo spodbudne, pozitivne, spoštljive, odzivne, strokovne ter naj spodbujajo dvosmerno komunikacijo (Bozovičar idr., 2021).

2 OPREDELITEV PROBLEMA

Epidemija covida-19 je povzročila najdaljšo prekinitev izobraževalnega sistema v zgodovini, pri čemer je prizadela 1,6 milijona učencev v več kot 190 državah (United Nations, 2020). Poleg vseh ukrepov, ki so bili sprejeti v tem času, je bil sprejet tudi ukrep, ki je določal zaprtje šol in izobraževanje na daljavo. V poročilu Unicefa z naslovom »Are children really learning« (Unicef, 2020) je bilo navedeno, da je skoraj 147 milijonov otrok v času epidemije zamudilo več kot polovico pouka v živo, to je več kot 2 milijona ur pouka (Unicef, 2022).

Epidemija je močno spremenila delo v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, kar pa je odprlo številna vprašanja o tem, kakšne posledice bo to pustilo tako na učencih kot tudi na delu učiteljev in šolske svetovalne službe. Pedagoški delavci so začeli že zelo hitro poročati, da pogrešajo stik z učenci, prav tako pa so učenci začeli kmalu izpostavljati pomanjkanje stikov z vrstniki. Tega tehnologija ni mogla v celoti nadomestiti. Šolski svetovalni delavci so v tem času prevzeli številne pomembne vloge, saj so bili pogosto prav oni tisti, ki so imeli nalogo reševati različne stresne situacije, pa tudi kritične situacije, povezane z odnosi med odraslimi in otroki, učnim delom, vzgojnimi vprašanji, dilemami učiteljev pri izvajanju šolskega dela na daljavo ipd. (Gregorič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020).

Tako kot otroci pa so pomoč in podporo v času epidemije covida-19 potrebovali tudi starši. Starši so imeli v času epidemije pogosto tudi vlogo učitelja, kar je zanje lahko pomenilo veliko breme. Naloga šolskih svetovalnih delavcev je bila, da so bili s starši v stalnem stiku, saj jih je veliko potrebovalo stalno vodenje prav tako pa je bila pomembno, da so starše sproti seznanjali s pravnimi načini soočanja z nastalo situacijo (Young and Donovan, 2020).

Ker najdemo ogromno zapisov o tem, kako pomembno vlogo je v teh posebnih razmerah prevzela šolska svetovalna služba, nikjer pa ne najdemo podatkov o tem, ali je to vlogo tudi dobro opravila, sem se odločila ta del z vidika staršev raziskati sama. Tematika mojega magistrskega dela se mi zdi zelo aktualna, saj je epidemija covida-19 zares močno posegla v naša življenja. Ogromno raziskav je bilo izvedenih v povezavi s covidom-19, največ se jih je nanašalo na posledice, ki sta jih covid-19 in zaustavitev javnega življenja pustila na otrocih in mladostnikih. Kljub vsemu raziskanemu in mnogih zapisih o tem, kako pomembno vlogo je v teh posebnih razmerah prevzela šolska svetovalna služba, pa nikjer nisem zasledila podatkov o tem, ali je to vlogo tudi dobro opravila. Moja raziskava se mi zdi zelo pomembna predvsem za nadaljnje delo šolske svetovalne službe (v nadaljevanju ŠSS) in za vpogled v to, kako so se

šolske svetovalne delavke po oceni staršev znašle v času epidemije. S tem bodo dobile povratno informacijo o tem, kaj so opravile dobro in na čem morajo še delati v primeru, da do podobnih izrednih razmer pride še kdaj.

Raziskovalna vprašanja, na katere iščem odgovore, so:

- Ali se je potreba po stikih staršev s ŠSS v času epidemije covida-19 povečala in kateri so bili razlogi za povečane potrebe po stikih?
- Kako starši ocenjujejo uspešnost ŠSS glede obvladovanja nastale situacije in kakšno je bilo njihovo zadovoljstvo z delom ŠSS?
- Ali starši ocenjujejo, da so po končani epidemiji covida-19 nastale pozitivne spremembe v delu ŠSS in v njihovem sodelovanju s ŠSS?

2.1 Hipoteze

V magistrskem delu preverim veljavnost naslednjih hipotez:

- H1: Več kot polovica vprašanih je med epidemijo covida-19 sodelovala s ŠSS.
- H2: Vprašani se v povprečju najbolj strinjajo, da je šolska svetovalna služba v času epidemije covida-19 največ pozornosti posvetila pomoči pri uporabi in dostopnosti pripomočkov IKT.
- H3: Vprašani so sedaj po epidemiji covida-19 bolj pogosto v stiku s ŠSS kot pred njo.
- H4: Več kot polovica vprašanih se strinja, da je epidemija covida-19 vplivala na pogostnost stikov s ŠSS.
- H5: Več kot polovica vprašanih ocenjuje, da so se šolski svetovalni delavci dobro spoprijemali z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija covida-19.
- H6: Več kot polovica vprašanih vidi pozitivne spremembe, ki jih je prinesla epidemija covida-19 k delu ŠSS.

2.1.1 Operacionalizacija

Kriteriji za preverjanje hipotez:

1. Sodelovanje s ŠSS: Starši so sodelovali s ŠSS v času epidemije covida-19, če jih je na prvo vprašanje v anketi več kot polovica (50 %) odgovorilo z DA.

2. Največja stopnja posvečanja pozornosti ŠSS: ŠSS je v času epidemije covida-19 največ pozornosti posvetila pomoči pri uporabi in dostopnosti pripomočkov IKT, če so se anketirani pri četrtem vprašanju z največjo povprečno vrednostjo strinjali s trditvama, ki to opisujeta (dostopnost računalniške opreme za vse, pomoč pri uporabi programa Zoom za spletno video komuniciranje).
3. Stik s ŠSS: starši so bili bolj pogosto v stiku s ŠSS po epidemiji covida-19, če je bil odstotek staršev, ki so pri osmem vprašanju v anketi izbrali odgovor zelo pogosto ali pogosto, večji od odstotka staršev, ki so pri drugem vprašanju v anketi izbrali odgovor pogosto.
4. Vpliv epidemije na pogostnost stikov s ŠSS: epidemija covida-19 je vplivala na pogostnost stikov s ŠSS, če je več kot polovica (50 %) vprašanih na deveto vprašanje v anketi odgovorilo s popolnoma se strinjam ali se strinjam.
5. Spoprijemanje z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija: šolski svetovalni delavci so se z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija covida-19, spoprijemali dobro, če je pri desetem vprašanju več kot polovica (50 %) anketiranih oseb ocenila tako, je torej izbrala odgovor zelo dobro ali dobro.
6. Pozitivni vidiki epidemije covida-19: starši vidijo pozitivne vidike, ki jih je k delu ŠSS prinesla epidemija covida-19, če je na enajsto vprašanje v anketi več kot polovica (50 %) anketiranih odgovorilo pritrdilno.

3 METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla za potrebe magistrskega dela, je količinska ali kvantitativna, saj sem zbrane podatke preštela in kvantitativno analizirala. Zbrala sem številčne podatke o pojavih, ki so me zanimali. Podatke sem pridobila s spletno anketo (Mesec, 1997, str. 85).

Raziskava je tudi deskriptivna ali opisna, saj je njen namen količinsko (kvantitativno) oceniti zadovoljstvo staršev z delom ŠSS v času epidemije covida-19 in po njej (Mesec, 1997, str. 81).

Tabela 1: Spremenljivke

SPREMENLJIVKA	KAZALNIK	MODALITETE	RAVEN MERJENJA
Sodelovanje s šolsko svetovalno službo	Obkrožen odgovor anketiranca na vprašalniku	Da, ne	Nominalna raven
Pogostost stikov s šolsko svetovalno službo med epidemijo covida-19	Obkrožen odgovor anketiranca na vprašalniku	Pogosto (večkrat na teden), občasno (nekajkrat na mesec), redko (nekajkrat v celem šolskem letu)	Ordinalna raven
Načini sodelovanja s šolsko svetovalno službo	Vprašanje po načinu sodelovanja s šolsko svetovalno službo	Prek telefona, prek e-pošte, prek učiteljev, prek Zooma ali drugih video aplikacij (Teams, Skype itd.)	Nominalna raven
Osredotočenost šolske svetovalne službe na potrebe otrok in staršev	Stopnja strinjanja glede največjega posvečanja pozornosti šolske svetovalne službe pomoči in podpori učencem pri reševanju osebnih stisk	1, 2, 3, 4, 5 (številska lestvica) Izbrano število na 5-stopenjski lestvici z vprašalnika (1 pomeni sploh se ne strinjam, 5 pomeni popolnoma se strinjam)	Ordinalna raven
	Stopnja strinjanja glede največjega posvečanja pozornosti šolske svetovalne službe učni pomoči		
	Stopnja strinjanja glede največjega posvečanja pozornosti šolske svetovalne službe sodelovanju učiteljev/šole s starši		
	Stopnja strinjanja glede največjega posvečanja pozornosti šolske svetovalne službe dostopnosti računalniške opreme za vse		
	Stopnja strinjanja glede največjega posvečanja pozornosti šolske svetovalne službe pomoči		

SPREMENLJIVKA	KAZALNIK	MODALITETE	RAVEN MERJENJA
	pri uporabi programa Zoom ali Teams za spletno video komuniciranje		
	Stopnja strinjanja glede največjega posvečanja pozornosti šolske svetovalne službe vračanju otrok v šolo po epidemiji		
Razlogi za stike s šolskimi svetovalnimi delavci	Obkrožen odgovor anketiranca na vprašalniku	Učne težave otroka, težave pri razumevanju snovi zaradi pomanjkljive razlage s strani učiteljev, težave pri sledenju pouku na daljavo, nasveti glede šolanja otrok od doma, vzgojne in disciplinske težave, težave v družini, osebne stiske otroka, pomoč pri uporabi IKT (dostopnost računalniške opreme, uporaba programa Zoom in drugih video aplikacij itd.), drugo	Nominalna raven
Odzivnost šolske svetovalne službe med epidemijo	Obkrožen odgovor anketiranca na vprašalniku	Zelo odzivna, srednje odzivna, neodzivna	Ordinalna raven
Zadovoljstvo s podporo šolske svetovalne službe med epidemijo	Stopnja zadovoljstva s podporo šolske svetovalne službe	Bil/-a sem zelo zadovoljen/-na, bil/-a sem zadovoljen/-na, nisem bil/-a niti zadovoljen/-na, niti nezadovoljen/-na, nisem bil/-a zadovoljen/-na, sploh nisem bil/-a zadovoljen/-na	Nominalna raven
Pogostost stikov s šolsko svetovalno službo po epidemiji covida-19	Obkrožen odgovor anketiranca na vprašalniku	Zelo pogosto (vsak dan), pogosto (večkrat na teden), občasno (nekajkrat na mesec) redko (nekajkrat v celem šolskem letu), nikoli	Ordinalna raven
Vpliv epidemije na pogostost stikov s šolsko svetovalno službo	Stopnja strinjanja glede vpliva epidemije na pogostnost stikov s šolsko svetovalno službo	Popolnoma se strinjam, se strinjam, se niti ne strinjam niti strinjam, se ne strinjam, sploh se ne strinjam	Ordinalna raven
Spoprijemanje z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija	Ocena zmožnosti spoprijemanja z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija	Zelo dobro, dobro, niti dobro niti slabo, slabo, zelo slabo	Ordinalna raven
Pozitivni vidiki epidemije covida-19	Obkrožen odgovor anketiranca na vprašalniku	Da, ne	Nominalna raven
Izboljšave v delovanju šolske svetovalne službe	Stopnja strinjanja, da je pozitivne spremembe	1, 2, 3, 4, 5 (številka lestvica)	Ordinalna raven

SPREMENLJIVKA	KAZALNIK	MODALITETE	RAVEN MERJENJA
	opaziti pri lažjem vzpostavljanju stikov (več različnih oblik in načinov komunikacije)	Izbrano število na 5-stopenjski lestvici z vprašalnika (1 pomeni sploh se ne strinjam, 5 pomeni popolnoma se strinjam)	
	Stopnja strinjanja, da je pozitivne spremembe opaziti v več medsebojnega sodelovanja		
	Stopnja strinjanja, da je pozitivne spremembe opaziti v večjem številu preventivnih delavnic na temo stisk, ki jih je prinesla epidemija		
	Stopnja strinjanja, da je pozitivne spremembe opaziti v večji dostopnosti za nudenje učne pomoči		
	Stopnja strinjanja, da je pozitivne spremembe opaziti v večji dostopnosti za pogovore, reševanje stisk		

3.2 Merski instrument

V raziskavi sem kot raziskovalni instrument uporabila anketni vprašalnik, ki sem ga oblikovala sama glede na raziskovalna vprašanja in hipoteze, ki sem jih postavila na začetku. Celoten vprašalnik vsebuje 12 vprašanj, ki so zaprtega in polodprtega tipa. Odgovori so glede na mersko lestvico nominalni in ordinalni. Vprašalnik sem kot priložo 1 priložila na koncu magistrskega dela.

3.3 Populacija in vzorčenje

Populacijo v moji raziskavi so predstavljali starši otrok, ki so eno od osnovnih šol v občini Sevnica obiskovali že v času epidemije covida-19, torej v šolskem letu 2020/21, in hkrati tudi v šolskem letu 2022/23, torej po epidemiji. Vzorec je neslučajnostni priročni, saj so bili vanj vključeni starši, ki so bili pripravljeni izpolniti anketni vprašalnik in so mi bili hkrati tudi najdostopnejši. V raziskavi je sodelovalo 165 anketirancev.

3.4 Zbiranje podatkov

Metoda, ki sem jo uporabila pri zbiranju podatkov, je bila spletna anketa. Anketo sem poslala šolskim svetovalnim delavcem osnovnih šol v občini Sevnica in jih prosila, če jo lahko

posredujejo vsem staršem otrok, ki so osnovno šolo obiskovali že v času epidemije in so jo hkrati obiskovali tudi v lanskem šolskem letu, po koncu epidemije. Torej, če jo lahko posredujejo vsem staršem otrok, ki so bili v lanskem šolskem letu vsaj v 3. razredu ali višje. Anketa je bila aktivna, dokler nisem zbrala zadostnega števila odgovorov in dokler sem videla, da še obstaja interes za reševanje. Anketiranje je potekalo od 27. 4. 2023 do 12. 7. 2023.

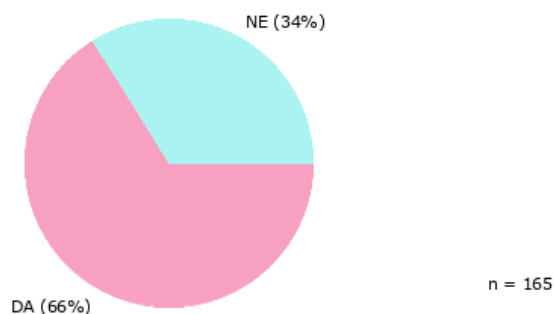
3.5 Obdelava in analiza podatkov

Podatke sem obdelala kvantitativno ter jih uredila glede na postavljene hipoteze in raziskovalna vprašanja. Gradivo sem obdelala računalniško s pomočjo programa Microsoft Excel, rezultate pa sem predstavila v obliki grafov in tabel.

4 REZULTATI

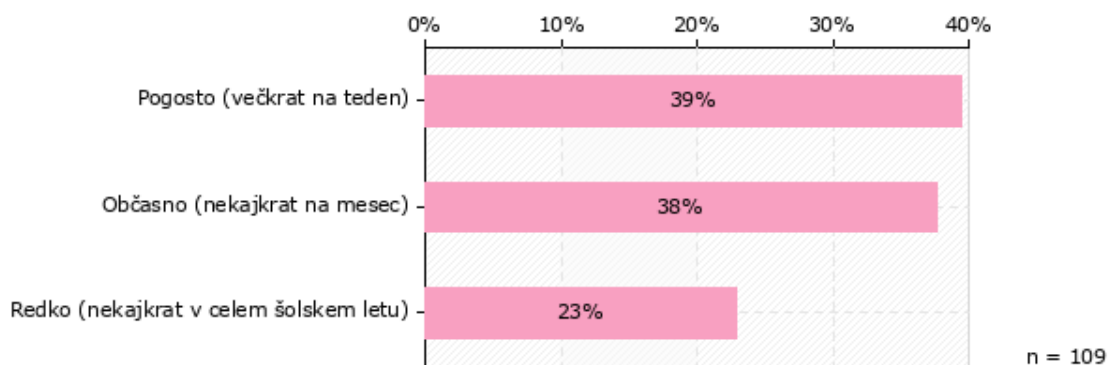
4.1 Stiki s šolsko svetovalno službo v času epidemije covida-19

Graf 1: Sodelovanje s šolsko svetovalno službo

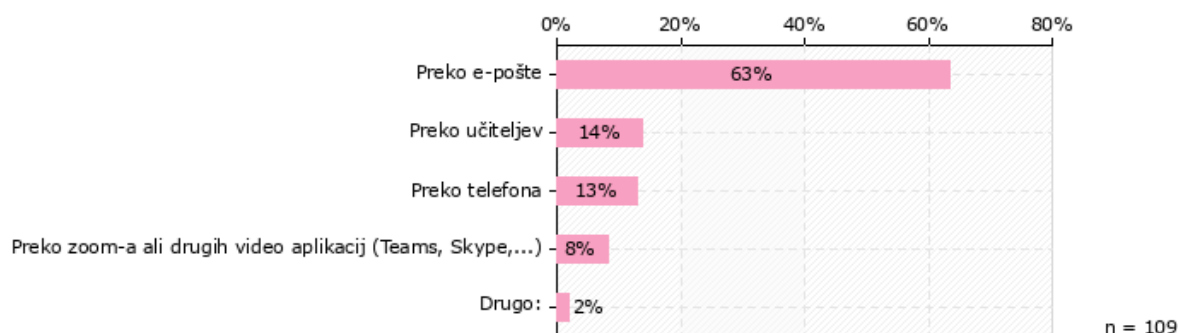
V raziskavi je sodelovalo 165 (100 %) anketirancev, od tega jih je 109 (66 %) v času epidemije covida-19 sodelovalo s ŠSS, 56 (34 %) pa ne. Anketiranci, ki so na prvo vprašanje odgovorili z NE, ki torej v času epidemije niso sodelovali s ŠSS, v nadaljevanju niso bili več vključeni v raziskavo. Njihove odgovore sem torej upoštevala le pri prvem vprašanju.

Graf 2: Pogostost stikov s šolsko svetovalno službo med epidemijo covida-19

Na to vprašanje je odgovorilo 109 anketirancev, in sicer tisti, ki so na prvo vprašanje odgovorili z DA. Raziskava je pokazala, da je 43 (39 %) vprašanih s ŠSS med epidemijo covida-19 sodelovalo pogosto, torej večkrat na teden, 41 (38 %) vprašanih občasno, torej nekajkrat na mesec, in 25 (23 %) vprašanih redko, torej nekajkrat v celem šolskem letu.

Graf 3: Načini sodelovanja s šolsko svetovalno službo

Rezultati so pokazali, da so bili vprašani starši med epidemijo covida-19 s ŠSS najpogosteje v stiku prek e-pošte, saj je ta odgovor izbralo kar 69 (63 %) vprašanih, precej redkeje pa so bili starši v stiku s ŠSS prek učiteljev, saj je ta odgovor izbralo 15 (14 %) staršev, prek telefona, saj je ta odgovor izbralo 14 (8 %) staršev, in prek Zooma ali drugih video aplikacij (Teams, Skype itd.), saj je ta odgovor izbralo le 9 (5 %) staršev. Dva izmed vprašanih (2 %) sta izbrala tudi odgovor drugo in zapisala, da sta se enkrat s ŠSS v času epidemije covida-19 srečala tudi v živo v šoli.

4.2 Odzivnost šolske svetovalne službe na potrebe

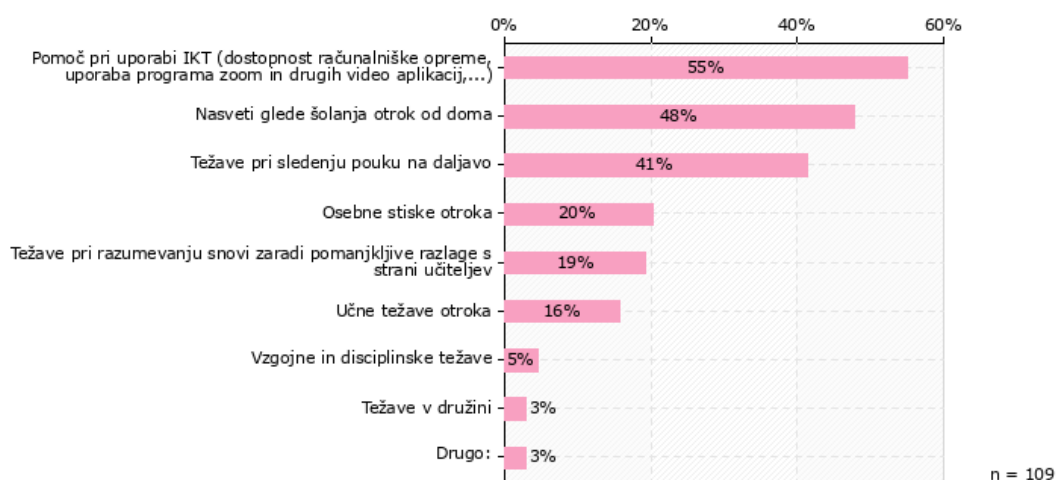
Tabela 2: Osredotočenost šolske svetovalne službe na potrebe otrok in staršev

Obkrožite na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), v kolikšni meri se strinjate, da je šolska svetovalna služba v času epidemije covida-19 največ pozornosti posvetila:							
Podvprašanja	1	2	3	4	5	Povprečje	Std. odklon
Pomoči in podpori učencem pri reševanju osebnih stisk	6 (6 %)	10 (9 %)	19 (17 %)	32 (29 %)	42 (39 %)	3,9	1,2
Učni pomoči	5 (5 %)	2 (2 %)	24 (22 %)	33 (30 %)	45 (41 %)	4,0	1,1
Sodelovanju učiteljev/šole s starši	4 (4 %)	5 (5 %)	21 (19 %)	29 (27 %)	50 (46 %)	4,1	1,1
Dostopnosti računalniške opreme za vse	8 (7 %)	3 (3 %)	9 (8 %)	23 (21 %)	66 (61 %)	4,2	1,2
Pomoči pri uporabi programa Zoom ali Teams za spletno video komuniciranje	6 (6 %)	2 (2 %)	15 (14 %)	23 (21 %)	63 (58 %)	4,2	1,1
Vračanju otrok v šolo po epidemiji	7 (6 %)	6 (6 %)	21 (19 %)	33 (30 %)	42 (39 %)	3,9	1,2

Rezultati so pokazali, da so se anketiranci v povprečju s 4,2 in s standardnim odklonom 1,2 strinjali, da je ŠSS v času epidemije največ pozornosti posvetila dostopnosti računalniške

opreme za vse, saj se je s tem odgovorom popolnoma strinjalo 66 (61 %) vprašanih, odgovor se strinjam pa je izbralo 23 (21 %) vprašanih. Sledil je odgovor pomoči pri uporabi Zoom ali Teams za spletno video komuniciranje, ki je prav tako dosegel povprečno vrednost 4,2 in standardni odklon 1,1. S tem odgovorom se je popolnoma strinjalo nekaj manj vprašanih kot s prejšnjim, in sicer 63 (58 %), se strinjam pa je izbralo 23 (21 %) vprašanih. Naslednji odgovor s povprečno vrednostjo 4,1 in standardnim odklonom 1,1 je bil sodelovanje učiteljev/šole s starši. Sledil je odgovor učna pomoč s povprečno vrednostjo 4,0 in standardnim odklonom 1,1. Odgovora, s katerima so se anketiranci v povprečju najmanj strinjali in sta dosegla tudi najnižjo povprečno vrednost 3,9 ter standardni odklon 1,2, pa sta bila vračanje otrok v šolo po epidemiji, s katerim se je popolnoma strinjalo 42 (39 %) vprašanih, strinjam se pa je izbralo 33 (30 %) vprašanih, ter pomoč in podpora učencem v primeru osebnih stisk, s katerim se je popolnoma strinjalo 42 (39 %) vprašanih, se strinjam pa je izbralo 32 (29 %) vprašanih.

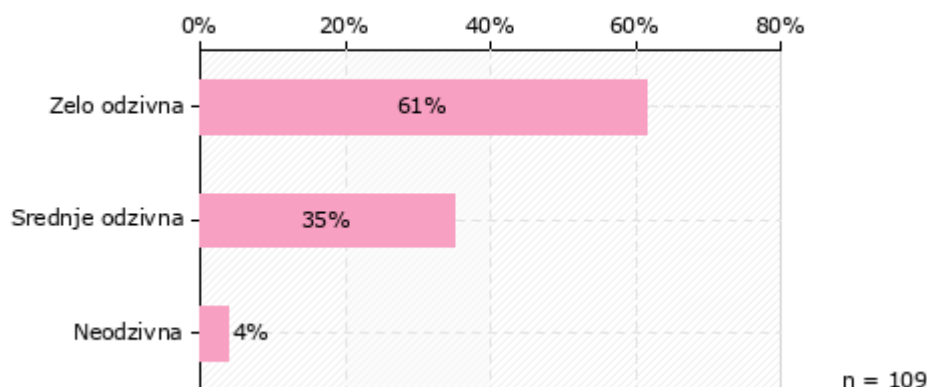
Graf 4: Razlogi za stike s šolskimi svetovalnimi delavci

Rezultati raziskave so pokazali, da so se vprašani starši v času epidemije covid-19 na šolske svetovalne delavce najpogosteje obračali zaradi pomoči pri uporabi IKT (dostopnost računalniške opreme, uporaba programa Zoom in drugih video aplikacij), saj je ta odgovor izbralo največje število vprašanih, in sicer 60 (55 %). Sledil je odgovor nasveti glede šolanja otrok od doma, ki ga je izbralo 52 (48 %) vprašanih, nato težave pri sledenju pouka na daljavo, ki ga je izbralo 45 (41 %) vprašanih, nato osebne stiske otroka, ki ga je izbralo 22 (20 %) vprašanih staršev, zatem težave pri razumevanju snovi zaradi pomanjkljive razlage s strani učiteljev, ki ga je izbralo 21 (19 %) staršev, sledil je odgovor učne težave otroka, ki ga je izbralo 17 (16 %) staršev, in nato odgovor vzgojne in disciplinske težave, ki ga je izbralo 5 (5 %)

vprašanih staršev. Najredkeje so se starši na šolske svetovalne delavce v času epidemije covida-19 obračali zaradi težav v družini, saj so ta odgovor izbrali le 3 (3 %) starši. Trije (3 %) vprašani starši pa so izbrali odgovor drugo in zapisali, da so se na šolske svetovalne delavke obračali tudi zaradi karijerne orientacije oziroma poklicnega svetovanja.

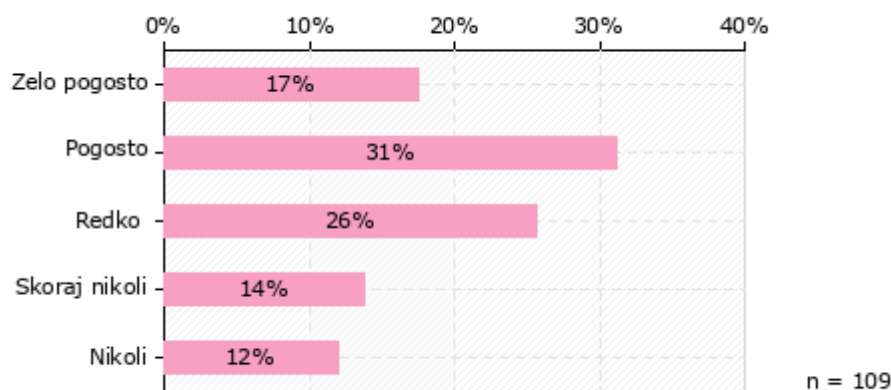
Graf 5: Odzivnost šolske svetovalne službe med epidemijo

Sedeminšestdeset (61 %) anketirancev je ocenilo, da je bila po njihovem mnenju ŠSS med epidemijo covida-19 zelo odzivna, skoraj polovica manj, in sicer 38 (35 %), jih je ocenilo, da je bila ŠSS srednje odzivna, le 4 (4 %) starši pa so imeli izkušnjo s slabo odzivnostjo ŠSS, zato so izbrali odgovor, da je bila ŠSS med epidemijo covida-19 neodzivna.

4.3 Pogostost stikov s šolsko svetovalno službo

Graf 6: Pogostost stikov s šolsko svetovalno službo po epidemiji covida-19

Raziskava je pokazala, da je največ vprašanih, in sicer 34 (31 %), tudi po epidemiji covid-19 s ŠSS v stiku večkrat na teden, to so tisti, ki so izbrali odgovor pogosto, 19 (17 %) vprašanih pa celo vsak dan, ti so izbrali odgovor zelo pogosto. Osemindvajset (26 %) vprašanih stike s ŠSS po epidemiji ohranja občasno, torej nekajkrat na mesec, 15 (14 %) anketiranih staršev pa je v stiku s ŠSS redko, torej le nekajkrat v celem šolskem letu. Povsem je stike s ŠSS prekinilo 13 (12 %) staršev, to so starši, ki so v anketi izbrali odgovor nikoli.

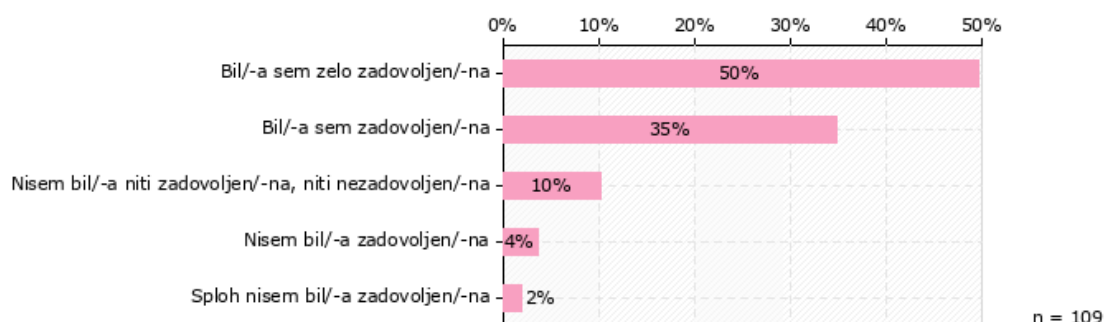
Tabela 3: Vpliv epidemije na pogostost stikov s šolsko svetovalno službo

V kolikšni meri se strinjate (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), da je epidemija covid-19 vplivala na to, da ste bili oziroma ste bolj pogosto v stiku s šolsko svetovalno službo?							
Odgovori	1	2	3	4	5	Povprečje	Std. odklon
	3 (3 %)	7 (6 %)	14 (13 %)	34 (31 %)	51 (47 %)	4,1	1,0

Rezultati raziskave so pokazali, da se 85 (78 %) vprašanih staršev strinja s trditvijo, da je epidemija covid-19 vplivala na to, da so bili pogostejše v stiku s ŠSS, saj jih je 51 (47 %) od njih izbralo odgovor popolnoma se strinjam, 34 (31 %) pa odgovor se strinjam. Neopredeljenih, ki so izbrali odgovor se niti ne strinjam niti strinjam, je bilo 14 (13 %) vprašanih. S trditvijo pa se ni strinjalo 10 (9 %) anketiranih staršev, saj je 7 (6 %) od njih izbralo odgovor se ne strinjam, 3 (3 %) starši pa odgovor sploh se ne strinjam.

4.4 Zadovoljstvo z delom šolske svetovalne službe in izboljšave v načinu njihovega dela

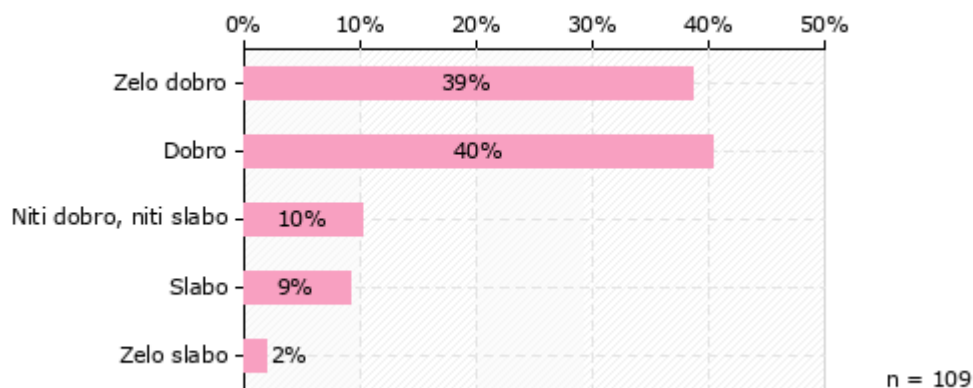
Graf 7: Zadovoljstvo s podporo šolske svetovalne službe med epidemijo

Rezultati raziskave so pokazali, da je bila polovica vprašanih, torej 54 (50 %), zelo zadovoljna s podporo ŠSS, 38 (35 %) anketirancev pa je bila zadovoljnih. Neopredeljenih staršev, ki so izbrali odgovor nisem bil/-a niti zadovoljen/-na niti nezadovoljen/-na, je bilo 11 (10 %). S podporo ŠSS med epidemijo pa je bilo nezadovoljnih kar 6 (6 %) staršev, saj so 4 (4 %) od njih

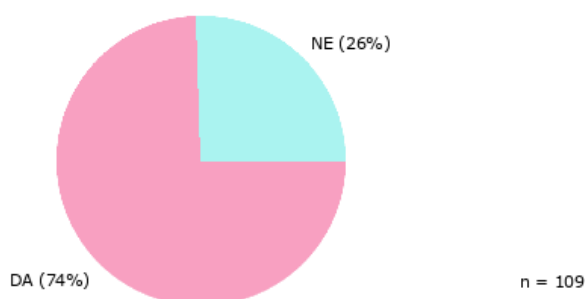
izbrali odgovor nisem bil/-a zadovoljen/-na, kar 2 (2 %) anketirana starša pa sta bila izjemno nezadovoljna s podporo ŠSS med epidemijo, saj sta izbrala odgovor sploh nisem bil/-a zadovoljen/-na.

Graf 8: Spoprijemanje z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija

Vprašani v večji meri ocenjujejo, da so se šolski svetovalni delavci z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija covida-19, spoprijemali dobro, saj je ta odgovor izbralo kar 44 (40 %) staršev, oziroma celo zelo dobro, saj sta ta odgovor izbrala le dva starša manj, torej skupaj 42 (39 %) anketiranih staršev. Staršev, ki so pri tej trditvi ostali neopredeljeni, ki so torej izbrali odgovor niti dobro niti slabo, je bilo 11 (10 %). Staršev, ki so ocenili, da so se šolski svetovalni delavci z nastalo situacijo spoprijemali slabo, je bilo 10 (9 %), le 2 (2 %) pa sta ocenila, da so se šolski svetovalni delavci z nastalo situacijo spoprijemali zelo slabo.

Graf 9: Pozitivni vidiki epidemije covida-19

Rezultati raziskave so pokazali, da več kot polovica vprašanih, torej 81 (74 %), vidi pozitivne spremembe, ki jih je k delu ŠSS prispevala epidemija covida-19, saj so izbrali odgovor da, le 28 (26 %) vprašanih pa meni drugače, to so tisti, ki so izbrali odgovor ne.

Tabela 4: Izboljšave v delovanju šolske svetovalne službe

Obkrožite na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), v kolikšni meri se strinjate, da je opaziti pozitivne spremembe v delu šolske svetovalne službe po epidemiji covida-19 na naslednjih področjih:							
Podvprašanja	1	2	3	4	5	Povprečje	Std. odklon
Lažje vzpostavljanje stikov (več različnih oblik in načinov komunikacije)	6 (6 %)	7 (6 %)	19 (17 %)	23 (21 %)	54 (50 %)	4,0	1,2
Več medsebojnega sodelovanja	9 (8 %)	5 (5 %)	27 (25 %)	29 (27 %)	39 (36 %)	3,8	1,2
Več preventivnih delavnic na temo stisk, ki jih je prinesla epidemija	9 (8 %)	7 (6 %)	14 (13 %)	21 (19 %)	58 (53 %)	4,0	1,3
Bolj dostopna za nudenje učne pomoči	5 (5 %)	4 (4 %)	40 (37 %)	27 (25 %)	33 (30 %)	3,7	1,1
Bolj dostopna za pogovore, reševanje stisk	5 (5 %)	6 (6 %)	26 (24 %)	30 (28 %)	42 (39 %)	3,9	1,1

Rezultati raziskave so pokazali, da so se vprašani starši v povprečju najbolj strinjali, da je v delu ŠSS po epidemiji covida-19 opaziti pozitivne spremembe v organiziranju večjega števila preventivnih delavnic na temo stisk, ki jih je prinesla epidemija, saj je ta odgovor dosegel povprečno vrednost 4,0 in standardni odklon 1,3. S tem odgovorom se je popolnoma strinjalo 58 (53 %) staršev, se strinjam pa jih je izbralo 21 (19 %). Sledil je odgovor lažje vzpostavljanje stikov (več različnih oblik in načinov komunikacije), ki je prav tako dosegel povprečno vrednost 4,0 in standardni odklon 1,2, s tem odgovorom se jih je strinjalo 77 (71 %), in sicer je odgovor popolnoma se strinjam izbralo 54 (50 %) staršev, se strinjam pa 23 (21 %). Naslednji odgovor je bil, da je po epidemiji ŠSS bolj dostopna za pogovore, reševanje stisk, ki je dosegel povprečno vrednost 3,9 in standardni odklon 1,1, zatem odgovor več medsebojnega sodelovanja, ki je dosegel povprečno vrednost 3,8 in standardni odklon 1,2. Najmanj pa so se anketirani starši v povprečju strinjali, da je v delu ŠSS po epidemiji covida-19 opaziti pozitivne spremembe v tem, da je bolj dostopna za nudenje učne pomoči, saj je ta odgovor dosegel najnižjo povprečno vrednost, in sicer 3,7, ter standardni odklon 1,1. S tem odgovorom se je strinjalo le 60 (55 %) staršev, odgovor popolnoma se strinjam je izbralo 33 (30 %) vprašanih, se strinjam pa 27 (25 %) vprašanih.

4.5 Preverjanje hipotez

H1: Več kot polovica vprašanih je med epidemijo covida-19 sodelovala s ŠSS.

Hipotezo lahko potrdim, saj je več kot polovica vprašanih, in sicer 109 (66 %), v anketi na vprašanje, ali so v času epidemije covida-19 sodelovali s ŠSS, odgovorilo z DA.

H2: Vprašani se v povprečju najbolj strinjajo, da je ŠSS v času epidemije covida-19 največ pozornosti posvetila pomoči pri uporabi in dostopnosti pripomočkov IKT.

Hipotezo lahko potrdim, saj sta pri četrtem vprašanju v anketi odgovora, ki to opisujeta, torej odgovora dostopnost računalniške opreme za vse in pomoč pri uporabi programa Zoom ali Teams za spletno video komuniciranje, dosegla najvišjo povprečno vrednost strinjanja, ki je bila 4,2.

H3: Vprašani so sedaj po epidemiji covida-19 bolj pogosto v stiku s ŠSS kot pred njo.

Tudi to hipotezo lahko potrdim, saj je pri osmem vprašanju v anketi 53 (48 %) staršev izbralo odgovor zelo pogosto ali pogosto. Odstotek teh staršev pa je bil večji od odstotka staršev, ki so pri drugem vprašanju v anketi izbrali odgovor pogosto, teh staršev je bilo namreč 43 (39 %).

H4: Več kot polovica vprašanih se strinja, da je epidemija covida-19 vplivala na pogostnost stikov s ŠSS.

Hipotezo lahko potrdim, saj se je več kot polovica anketiranih, in sicer 85 (78 %), strinjala, torej so izbrali odgovor popolnoma se strinjam oziroma se strinjam, da je epidemija covida-19 vplivala na pogostnost stikov s ŠSS.

H5: Več kot polovica vprašanih ocenjuje, da so se šolski svetovalni delavci dobro spoprijemali z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija covida-19.

Hipotezo lahko potrdim, saj je več kot polovica vprašanih, in sicer 86 (79 %), ocenilo, da so se šolski svetovalni delavci z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija covida-19, spoprijemali dobro, saj so pri desetem vprašanju izbrali odgovor zelo dobro ali dobro.

H6: Več kot polovica vprašanih vidi pozitivne spremembe, ki jih je prinesla epidemija covida-19 k delu ŠSS.

Potrdim lahko tudi zadnjo hipotezo, saj je več kot polovica vprašanih staršev, torej 81 (74 %), na enajsto vprašanje v anketi, ki sprašuje po tem, ali starši vidijo kakšne pozitivne spremembe, ki jih je k delu ŠSS prinesla epidemija covida-19, odgovorilo pritrdilno.

5 RAZPRAVA

Epidemija covida-19 je decembra 2019 izbruhnila v mestu Vuhan na Kitajskem, v Sloveniji pa je bila uradno razglašena v marcu 2020. Njen izbruh je v trenutku spremenil potek dela v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, posledično tudi delo ŠSS, saj se je šolanje preselilo v virtualni svet, izobraževanje je torej potekalo na daljavo. To pa je začelo odpirati številna vprašanja, kako naprej, z različnimi izzivi, pa tudi stiskami so se soočali vsi, ne le učenci in starši, temveč tudi učitelji in šolski svetovalni delavci. Več do sedaj opravljenih raziskav je pokazalo, da je prispevek šolskega svetovalnega dela izjemno dobrodošel že v času običajnih razmer, prav gotovo pa je bila njihova vloga še pomembnejša v razmerah, ki so nas doletele v preteklih letih (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Šarić in Jeznik, 2020). Da je bilo res tako, sem lahko ugotovila tudi na podlagi odgovorov, pridobljenih v svoji raziskavi. V raziskavi je sodelovalo 165 staršev, od tega jih je 109 v času epidemije covida-19 sodelovalo s ŠSS in so bili zato vključeni tudi v nadaljnji potek raziskave, 56 pa ne, zato sem njihove odgovore upoštevala le pri analizi prvega vprašanja. Ti podatki zrcalijo, kako velike potrebe po sodelovanju s šolo so v času izrednih razmer občutili starši, saj jih je več kot polovica navezala stike s šolsko svetovalno delavko.

Resman (1992) je že pred leti zapisal, da je sodelovanje šole in staršev pomemben dejavnik šolske uspešnosti otrok, trdil je, da k večji uspešnosti otrok bolj prispeva sodelovanje šole in staršev, torej njihova zaupljiva pomoč, kot pa materialno stanje družine, in navedel, da velja tudi obratno, da torej otrokov uspeh vpliva tudi na to, da starši pokažejo več zanimanja za sodelovanje s šolo (Resman, 1992, str. 137). Odnos med starši in šolskimi svetovalnimi delavci so raziskovali leta 2018, namen tega pa je bil predstaviti, kako svetovalna služba v šolskem prostoru deluje danes ter kakšna so stališča in potrebe posameznih udeležencev v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Ugotovitve so bile zelo spodbudne, saj je raziskava pokazala, da se tako šolski svetovalni delavci kot tudi starši zavedajo pomena medsebojnega sodelovanja (Gregorič Mrvar idr., 2020, str. 157–175). Prav to zavedanje pa je bilo izrednega pomena tudi v razmerah, ki jih je prinesla epidemija covida-19. Tu se mi zdi dobro izpostaviti še ugotovitve raziskave »Soočanje šolskih svetovalnih delavk in delavcev z epidemijo Covida-19« (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Šarić in Jeznik, 2020), ki so jo v aprilu 2020 izvedli med svetovalnimi delavci na šolah in je pokazala, da je skoraj polovica svetovalnih delavcev ocenila, da so s starši sodelovali večkrat tedensko, oziroma petina, da so z njimi sodelovali vsak dan (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Šarić in Jeznik, 2020). Do podobnih ugotovitev sem v svoji raziskavi prišla tudi

sama, kar dve tretjini vprašanih staršev je namreč s ŠSS v času epidemije covida-19 sodelovalo pogosto, torej večkrat na teden ali vsaj občasno, torej nekajkrat na mesec. Najpogosteje pa so stik z njimi vzpostavili preko e-pošte. Menim, da je bilo temu tako, ker je e-pošta danes eden najpogostejših načinov komunikacije in za starše po drugi strani tudi najlažji. V primeru, da so želeli poslati kakšno datoteko so to lahko le pripeli v sporočilo na računalniku, namesto, da bi besedilo morali natisniti, položiti v ovojnico, nanj nalepiti znamko in ga odnesti na pošto. Tudi v že prej omenjeni raziskavi Soočanje šolskih svetovalnih delavk in delavcev z epidemijo covida-19 (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Jeznik in Kroflič, 2020) so šolske svetovalne delavke kot prevladujoč način komunikacije izpostavile komunikacijo po spletni pošti, povedale so, da so sporočila pošiljale tudi po enkrat tedensko.

Po drugi strani pa me izbira tega odgovora v moji raziskavi spravlja tudi v dvome, predvsem me zanima, zakaj je tako majhen delež vprašanih kot prevladujoč način komunikacije izbral komunikacijo prek telefona. Je mogoče razlog tega to, da je bila anketa posredovana staršem prek e-pošte in je zato dosegla le tiste, ki prek e-pošte tudi običajno komunicirajo s ŠSS, ali se odgovor na mojo dilemo morda skriva kje drugje. Janušić je v svojem eseu »Leto nemoči: 'pozabljeni' učenci v času epidemije« (2021) namreč pisala o tem, da na njihovi šoli večina otrok in staršev ni imelo računalnikov, otroci in starši v romskem naselju niti ne interneta, kaj šele elektronskih naslovov. V prvem valu epidemije, ko je bilo vsak dan več dvomov o tem, kako se bo organiziralo izobraževanje na daljavo, je bila avtorica ves čas vpeta med računalnikom in telefonom, poklicati je morala vse starše, predvsem starše mlajših otrok in tistih, ki niso imeli dostopa do e-pošte, veliko šolskih delavcev pa je, kot je zapisala, tudi učno pomoč nudilo prek telefona (Janušić, 2021, str. 273–274).

Kot zapisano že v teoretičnem uvodu, vemo, da je imela ŠSS v času epidemije izjemno pomembno vlogo. Ne samo otroci, tudi starši in ostali delavci, zaposleni v vzgoji in izobraževanju, so se vsakodnevno soočali s strahom, negotovostjo in različnimi izzivi. Epidemija covida-19 je delo ŠSS drastično spremenila, saj se je pojavila potreba po reševanju kriznih situacij, ki so jih prinesle izredne razmere. ŠSS je imela osrednjo vlogo pri pomoči učencem pri učenju na daljavo, pomoči učiteljem pri izvajanju poučevanja na daljavo in pri pomoči otrokom in staršem pri ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov. V času epidemije so šolski svetovalni delavci otrokom in mladostnikom torej nudili strokovno podporo ter jim na ta način pomagali izboljšati življenje v času izrednih razmer (Gregorič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020). Iz raziskave »Soočanje šolskih svetovalnih delavk in delavcev z epidemijo Covida-19«

(Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Jeznik in Kroflič, 2020), ki je do zdaj ena redkih raziskav, ki so analizirale delo ŠSS v času epidemije covida-19, je bilo na podlagi odgovorov anketiranih šolskih svetovalnih delavcev moč ugotoviti, da so v času šolanja na daljavo največ podpore in pomoči potrebovali otroci in starši iz ranljivih skupin, torej priseljenci, družine z nižjim socialno-ekonomskim statusom ter učenci s posebnimi potrebami. Rezultati omenjene raziskave so pokazali tudi to, da so učenci največ pomoči potrebovali pri vprašanjih, povezanih z učnim delom, vodenjem in motivacijo, ustreznostjo domačega okolja, uporabo IKT ter različnimi stiskami, ki jih je prinesla epidemija (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Jeznik in Kroflič, 2020).

Podobno sem ugotovila tudi sama, da je v času šolanja na daljavo ŠSS največ pozornosti posvetila uporabi in dostopnosti različne tehnične opreme za nemoteno spremljanje pouka na daljavo, zaradi česar so se med epidemijo covida-19 starši tudi najpogosteje obračali na šolske svetovalne delavke. Velik odstotek strinjanja pa je imel tudi odgovor, da je ŠSS največ pozornosti posvetila sodelovanju šole s starši, kar me je pozitivno presenetilo, predvsem pa še dodatno potrdilo že prej zapisano ugotovitev, da se šolske svetovalne delavke zares zavedajo pomena medsebojnega sodelovanja šole in staršev. Iz rezultatov moje raziskave je bilo mogoče ugotoviti tudi to, da se je malo manjši, a še vseeno visok delež vprašanih staršev strinjalo, da je ŠSS med epidemijo covida-19 največ pozornosti posvetila učni pomoči ter pomoči in podpori učencem pri reševanju osebnih stisk, kar kaže na to, da so šolske svetovalne delavke hitro prepoznale, kje bodo otroci in mladostniki zaradi sprejetih ukrepov in zapiranja javnega življenja najprej občutili primanjkljaje in kje jih bo treba najprej in najbolj podpreti, da bodo posledice zapiranja šol in izobraževanja na daljavo čim manjše.

Šole so se med epidemijo covida-19 znašle v položaju, v kakršnem doslej še niso bile, saj tako množičnega zapiranja doslej še ni bilo, prav tako pa ne takšnega uveljavljanja nadomestnega izobraževanja, saj izobraževanje na daljavo omogoča le sodobna tehnologija. Tako učenci kot tudi starši in vsi ostali delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah so se morali čez noč organizirati za delo na daljavo, kar je za prav vse predstavljalo velik izziv (Kodelja, 2020, str. 42–43). V času epidemije pa so se s spremembami v svojem delu morale soočiti tudi šolske svetovalne delavke, saj so se otroci in mladostniki začeli srečevati s stiskami, ki jih je sedaj, ko svetovanje ni moglo potekati v živo, bilo treba reševati drugače. Rezultati raziskave o spremembi blaginje otrok in mladostnikov v času epidemije (Boljka, Narat, Rosič, Škafar in Nagode, 2020), ki je bila izvedena med osnovnošolci in srednješolci, so pokazali, da je med

njimi kar nekaj posameznikov, ki so se jim med prvim valom epidemije nekatera področja blaginje poslabšala. To velja predvsem za področje IKT, v smislu povečanja aktivnosti, ki vodijo v odvisnost, povečala pa se je tudi ranljivost na področju duševnega zdravja in psihološke preobremenjenosti (Boljka, Narat, Rosič, Škafar in Nagode, 2020). Otroci in starši so se posledično zaradi takšnih in drugačnih težav začeli obračati na šolske svetovalne delavce, ki pa so se vsak po svoje trudili ponuditi podporo po najboljših močeh.

Na podlagi rezultatov moje raziskave lahko ugotovimo, da jim je to uspelo zelo dobro, saj se je večina vprašanih staršev strinjalo, da je bila ŠSS v času epidemije covida-19 zelo odzivna, posledično pa je bil večji del vprašanih tudi zelo zadovoljen z njeno podporo. Glede na podporo in pomoč, ki so jo šolske svetovalne delavke uspele ponuditi, so vprašani v moji raziskavi v večini ocenili tudi to, da so se po njihovem mnenju šolske svetovalne delavke dobro spoprijemale z nastalo situacijo, ki jo je prinesla epidemija covida-19. Podobno pa je mogoče razbrati tudi iz rezultatov raziskave »Soočanje šolskih svetovalnih delavk in delavcev z epidemijo Covida-19« (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Jeznik in Kroflič, 2020), ki so pokazali, da se je 70 % vprašanih šolskih svetovalnih delavk strinjalo, da so se s situacijo v času dela od doma spoprijemale dobro. Vse to pa kaže, da so se šolske svetovalne delavke uspele hitro prilagoditi spremenjenim razmeram, hkrati pa tudi, kot ugotovljeno že prej, zelo dobro zadovoljiti potrebe otrok in njihovih staršev v omenjenih razmerah, ki jih je prinesla epidemija covida-19.

Gregorič Mrvar, Jeznik in Kroflič (2020) so že pred koncem epidemije covida-19 predvidevali, da se bodo njene posledice kazale tudi v prihodnje. Situacije, kot je na primer epidemija, pri ljudeh povzročajo negotovost, tesnobo, več psihične razdražljivosti, anksioznost, težave v duševnem zdravju ipd. Zapisali so, da je pričakovati tudi več stisk kot posledico skrhanih odnosov v družinah, povečane brezposelnosti staršev ipd. Prepričani so bili, da bodo svetovalne službe po koncu epidemije še bolj obremenjene z vprašanji, ki se bodo pojavila ob vračanju otrok v šole (Gregorič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020). Podobno kažejo tudi ugotovitve Medresornega posveta za varovanje in krepitev duševnega zdravja otrok in mladostnikov v času epidemije (Poziv k ukrepanju in podpori duševnega zdravja otrok in mladostnikov, 2021), na katerem so udeleženci potrdili, da so se po ponovnem odprtju šol pokazale stiske otrok in mladostnikov v precej velikem obsegu, posledično pa se šolski svetovalni delavci soočajo z veliko bolj zahtevnimi primeri (Jeznik in Šarić, 2022, str. 118).

Tudi ugotovitve moje raziskave lahko povežem s prej zapisanim. Na podlagi odgovorov anketiranih staršev, ki so povedali, da v večini vsi ostajajo v stiku s ŠSS tudi po epidemiji, stike starši v večini ohranjajo pogosto, torej večkrat na teden ali vsaj občasno, torej nekajkrat na mesec, in pa tudi na podlagi tega, da se je več kot polovica vprašanih staršev strinjalo, da je epidemija covid-19 vplivala na to, da so sedaj po epidemiji pogosteje v stiku s ŠSS, sklepam, da so se stiske in potrebe otrok ter njihovih staršev po pomoči in podpori s strani ŠSS po epidemiji zares okrepile.

Omejitve, ki jih je povzročila epidemija covid-19, so zares močno posegle v delo ŠSS in prinesle številne spremembe, zato me je za konec moje raziskave zanimalo, ali starši vidijo te spremembe v delu ŠSS kot nekaj pozitivnega, in če ja, katera področja dela ŠSS bi izpostavili kot tista, kjer so te pozitivne spremembe najbolj opazne. Rezultati so pokazali, da večina staršev vidi pozitivne spremembe, ki jih je k delu ŠSS prinesla epidemija covid-19, najbolj pa so se strinjali, da se pozitivne spremembe kažejo v večjem številu preventivnih delavnic na temo stisk, ki jih je prinesla epidemija, in v lažjem vzpostavljanju stikov, saj sedaj poznajo več različnih oblik in načinov komunikacije. O pozitivnih vidikih dela v spremenjenih okoliščinah so v raziskavi »Soočanje šolskih svetovalnih delavk in delavcev z epidemijo Covida-19« (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Jeznik in Kroflič, 2020) spraševali tudi šolske svetovalne delavke. Te so kot prednosti takšnega dela izpostavile predvsem na novo pridobljena znanja in spretnosti, povezane z uporabo IKT, večjo povezanost znotraj kolektiva, z učenci in starši, ter tudi to, da bo po njihovem mnenju zaradi nastale situacije pedagoško delo v prihodnje bolj cenjeno, da se bomo posledično vsi začeli bolj zavedati pomena pedagoškega dela in učiteljeve vloge (Gregorič Mrvar, Mažgon, Šteh, Jeznik in Kroflič, 2020).

Zaključim lahko, da kljub vsem posledicam, ki jih je prinesla epidemija, obstajajo tudi njene dobre plati. Situacija lahko šolskim svetovalnim delavcem pomaga v svoje delo tudi sedaj v normalnih okoliščinah vpeljati med epidemijo prepoznane pozitivne spremembe in tako še izboljšati ter hkrati okrepiti vlogo in pomen ŠSS.

6 SKLEPI

To poglavje je namenjeno povzetku ključnih sklepov, do katerih sem prišla s svojo raziskavo. Pred tem pa bi rada poudarila še to, da se opisani sklepi nanašajo zgolj na neslučajnostni vzorec staršev otrok v osnovnih šolah v občini Sevnica, ki so bili pripravljeni izpolniti anketni vprašalnik in so mi bili hkrati tudi najdostopnejši, zato s tega vidika niso posplošljivi na vse starše otrok iz vseh osnovnih šol po Sloveniji. V raziskavi je sodelovalo 165 anketirancev.

Vprašani so v večini v času epidemije covida-19 sodelovali s ŠSS, in sicer je bilo največ vprašanih staršev z njo v stiku pogosto, torej večkrat na teden, ali občasno, torej nekajkrat na mesec. Najmanj je bilo tistih staršev, ki so bili s ŠSS v stiku redko, torej le nekajkrat v celem šolskem letu.

Anketirani starši so bili s ŠSS najpogosteje v stiku prek e-pošte, precej manjši delež vprašanih staršev pa tudi prek učiteljev, prek telefona oziroma prek Zooma ali drugih video aplikacij (Teams, Skype itd.) za spletno video komuniciranje. Dvakrat se je pojavil tudi odgovor v živo, da so se torej starši s ŠSS v času epidemije covida-19 srečali na šoli v živo.

Vprašani starši menijo, da je ŠSS v času epidemije covida-19 največ pozornosti posvetila dostopnosti računalniške opreme za vse. Velik odstotek strinjanja pa je dosegel tudi odgovor pomoči pri uporabi programa Zoom ali Teams za spletno video komuniciranje. Najmanj so se vprašani starši v povprečju strinjali, da je ŠSS v času epidemije covida-19 največ pozornosti posvetila učni pomoči.

Anketirani starši so se v času epidemije covida-19 na šolske svetovalne delavce najpogosteje obračali zaradi pomoči pri uporabi IKT (dostopnost računalniške opreme, uporaba programa zoom in drugih video aplikacij itd.), precej tudi zaradi iskanja nasvetov glede šolanja od doma in težav otrok pri sledenju pouka na daljavo. Najredkeje pa so se starši na šolske svetovalne delavce obračali zaradi težav v družini in karijerne orientacije za devetošolce. Dva starša sta zapisala tudi to, da se nista obračala neposredno na šolsko svetovalno delavko, ampak sta vse težave rešila z učitelji, ki so se nato povezali s ŠSS.

Vprašani starši so se v večini strinjali, da je bila ŠSS med epidemijo covida-19 zelo odzivna, večina pa jih je bilo posledično s podporo ŠSS v času epidemije covida-19 zelo zadovoljnih ali vsaj zadovoljnih.

Največ vprašanih staršev ostaja v stiku s ŠSS tudi po epidemiji covida-19, z njo jih je največ v stiku pogosto, torej večkrat na teden, ali občasno, torej nekajkrat na mesec, precej malo pa jih je stike s ŠSS povsem prekinilo.

Vprašani v večini menijo, da je epidemija vplivala na to, da so bili oziroma da so bolj pogosto v stiku s ŠSS, prav tako pa je večina izmed njih mnenja, da so se šolske svetovalne delavke z nastalo situacijo, ki jo je prinesla epidemija covida-19 spoprijemale dobro.

Vprašani v večini vidijo tudi pozitivne spremembe, ki jih je k delu ŠSS prinesla epidemija covida-19, večina pa jih meni, da je mogoče pozitivne spremembe najbolj opaziti v organiziranju večjega števila preventivnih delavnic na temo stisk, ki jih je prinesla epidemija, in v lažjem vzpostavljanju stikov (več različnih oblik in načinov komunikacije), najmanj pozitivnih sprememb pa vidijo v večji dostopnosti ŠSS za nudenje učne pomoči.

7 PREDLOGI

Za prav vse otroke in mladostnike bi predlagala zagotavljanje ustrezne podpore, saj je raziskava pokazala, da so se potrebe po stikih s ŠSS po epidemiji povečale (učna pomoč, osebno svetovanje, preventivne delavnice itd.). Posledično bi predlagala tudi zaposlitev večjega števila šolskih svetovalnih delavcev, da ti zaradi povečanih potreb po podpori in pomoči otrokom in mladostnikom ne bi bili preobremenjeni in zato ne bi bili zmožni uporabnikom ponuditi učinkovite pomoči.

Glede na pozitivne rezultate, ki sem jih dobila z raziskavo, predlagam, da ŠSS ohrani tak način dela tudi v prihodnje, v primeru, da se Slovenija znova znajde v podobnih razmerah, kot jih je prinesla epidemija, predvsem pa, da tudi v normalnih razmerah ohrani tiste spremembe, ki so jih starši ocenili kot pozitivne.

Šolskim svetovalnim delavcem predlagam tudi to, da pokažejo večjo občutljivost do otrok, ki jih je epidemija najbolj prizadela, torej do otrok z učnimi težavami, otrok s posebnimi potrebami, otrok, ki prihajajo iz družin s slabšim socialno-ekonomskim statusom. Predvsem, da torej pokažejo razumevanje in potrpežljivost, saj usvajanje učne snovi in znanja pri izobraževanju na daljavo zagotovo ni bilo tako uspešno in učinkovito, kot bi bilo pri delu v razredu.

Po končani analizi menim, da bi moja raziskava lahko bila v nekaterih delih še boljša in bolj izpopolnjena. Zagotovo bi dobila bolj točne podatke, če bi bil moj vzorec vključenih staršev v raziskavo še večji, vendar to ni bilo mogoče, saj več kot toliko staršev ni želelo sodelovati v raziskavi. Poleg tega bi lahko raziskavo zastavila tako, da bi po zadovoljstvu s ŠSS med epidemijo covida-19 in po njej spraševala otroke in mladostnike, saj so bili verjetno oni tisti, ki so v prvi vrsti potrebovali podporo in pomoč ŠSS in bili od nje tudi najbolj odvisni.

Za konec pa bi predlagala še to, da bi se podobna raziskava izvedla na vseh šolah v Sloveniji, da bi prav vsi šolski svetovalni delavci dobili povratno informacijo o svojem delu v času epidemije in da bi v primeru ne tako pozitivnih rezultatov, kot jih je pokazala moja raziskava, lahko prepoznali pomanjkljivosti v svojem delu in jih izboljšali.

8 VIRI IN LITERATURA

Alston, M., & Chow, A. M. (2021). Introduction – When Social Work Meets Disaster: Challenges and Opportunities, *The British Journal of Social Work*, 51(5), 1525–1530.

Atkinson, A. B. (2002). *Social indicators: the EU and social inclusion*. Oxford: Oxford University Press.

Baker, S. B. (2004). School Counseling and the Challenge of History. V E. R. Gerler (ur.), *School counseling for the twenty-first century* (str. 12–26). Upper Saddle River; Columbus: Merrill: Pearson Prentice Hall.

Beckett, C. (2006). *Essential Theory for Social Work Practice*. London: Sage Publications Ltd.

Bežič, T. (1999). Zaposlovanje šolskih svetovalnih delavcev v Sloveniji – od začetkov do današnjih dni. V M. Resman (ur.), *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah* (str. 95–107). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Boljka, U., Narat, T., Rosič, J., Škafar, M., & Nagode, M. (2020). *Vsakdanje življenje otrok v času epidemije covid 19*. Pridobljeno 18. 10. 2023 s https://irssv.si/wp-content/uploads/2021/10/Vsakdanje-zivljenje-otrok-v-casu-epidemije-novega-koronavirusa_IRSSV.pdf

Bozovičar, P., Cerar, M., Hrovat, S., Mlinar, M., Rankl, M., Vodnjov, M., Žavbi, A., & Živec, S. (2021). *Priporočila za ukrepe in sistemske rešitve na področju predšolske vzgoje po izkušnji z epidemijo bolezni covid-19*. Pridobljeno 10. 10. 2023 s <https://korakzakorakom.si/storage/app/files/projekti/Raziskava%20covid/Priporo%20c4%8dila%20za%20ukrepe%20in%20sistemske%20re%20al%20itve%20na%20podro%20c4%8dju%20pred%20al%20olske%20vzgoje%20po%20izku%20s%20n%20ji%20z%20epidemijo%20bolezni%20covid-19%204.%2011.pdf>

Carey, J. C., Harris, B., Lee, S. M., & Aluede, O. (2017). *International handbook for policy research on school-based counseling*. Cham: Springer.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2000). *Prestopniško in odklonsko vedenje mladih: vzroki, pojavi in odzivanje*. Ljubljana: Bonex.

Čačinovič Vogrinčič, G., Bregar Golobič, K., Bečaj, J., Pečjak, S., Resman, M., Bežič, T., Dobnik Žerjav, M., Grgurevič, J., Niklanović, S., & Šmuk, B. (2008). *Programske smernice. Svetovalna služba v osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2010). Delovni odnos soustvarjanja v šoli. V V. Leskošek, & B. Petrovič Jesenovec (ur.), *Od revščine in socialne izključenosti k enakosti, socialni pravičnosti in solidarnosti: zbornik povzetkov, 4. kongres socialnega dela* (str. 66). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2013). Spoštovanje otroštva. V T. Kodele, & N. Mešl (ur.), *Otrokov glas v procesu učenja in pomoči: priročnik za vrtce, šole in starše* (str. 11–40). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., & Možina, M. (2015). *Vzpostavljane delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Čačinovič Vogrinčič, G., & Mešl, N. (2013). ŠSS kot prostor varovanja soustvarjanja procesov učenja in pomoči v šoli. *Šolsko svetovalno delo: revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, 17(3/4), 15–25.

Čačinovič Vogrinčič, G., & Mešl, N. (2019). Področja socialnega dela z družino. V M. Kavkler, & I. Lesar (ur.), *Socialno delo z družino: soustvarjanje želenih izidov in družinske razvidnosti* (str. 128–197). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2020). Socialno delo v osnovni šoli: soustvarjanje podpore in pomoči družinam s številnimi izzivi in preprečevanje socialne izključenosti. *Socialno delo*, 59(2/3), 163–176.

Davis, T. E. (2005). *Exploring school counseling: professional practices and perspectives*. Boston: Lahaska Press.

Flaker, V. (2003). Temeljne in nujne spretnosti socialnega dela. *Socialno delo*, 42(4/5), 237–257.

Gregorič Mrvar, P., & Šarič, M. (2018). ŠSS danes: analiza rezultatov raziskave o vlogi svetovalne službe v šoli. *Šolsko svetovalno delo: revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, 22(2), 20–27.

Gregorič Mrvar, P., & Resman, M. (2019). Vloga pedagoga kot šolskega svetovalnega delavca v vzgojno-izobraževalni ustanovi. *Sodobna pedagogika*, 70(1), 10–33.

Gregorič Mrvar, P., Jeznik, K., Kalin, J., Kroflič, R., Mažgon, J., Šarič, M., & Šteh, B. (2020). *Šolska svetovalna služba: stanje in perspektive*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Gregorič Mrvar, P., Jeznik, K., & Kroflič, R. (2020). *Razmislek o vlogi in pomenu šolskih svetovalnih služb v času epidemije*. Pridobljeno 27. 9. 2023 s <https://pedagogika-andragogika.ff.uni-lj.si/aktualno-covid-19>

Gregorič Mrvar, P., Mažgon, J., Šteh, B., Šarič, M., & Jeznik, K. (2020). *Soočanje šolskih svetovalnih delavk in delavcev z epidemijo covid-19*. Pridobljeno 27. 9. 2023 s https://zdpds.si/wp-content/uploads/2020/06/SSS_epidemija_raziskava_FF_2020.pdf

Gregorič Mrvar, P., Mažgon, J., & Makovec Radovan, D. (2021). Pomen poklicne in karijerne orientacije v osnovni in srednji šoli. *Šolsko svetovalno delo: revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, 25(2), 3–13.

Gril, A., & Šeme, M. (2021). Vloga socialnega dela v izrednih razmerah. *Socialno delo*, 60(3), 201–218.

International Federation of Social Workers. (b. d.). *Global definition of social work*. Pridobljeno 3. 10. 2023 s <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>

Janušić, D. (2021). Leto nemoči: »pozabljeni« učenci v času epidemije. *Socialno delo*, 60(3), 273–277.

Jensen, S. (2020). Šolsko socialno delo v Avstriji. *Šolsko svetovalno delo*, 24(1–2), 86–94.

- Jeznik, K., & Šarić, M. (2022). Povezovanje ŠSS z učenci, starši in zunanjimi ustanovami. V P. Gregorič Mrvar, & J. Kalin (ur.), *Sodobni pogledi in izzivi v vzgojno-izobraževalnem in svetovalnem delu: prispevki ob jubileju Metoda Resmana* (str. 109–122). Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.
- Kodelja, Z. (2020). Šolstvo v času pandemije: izobraževanje na daljavo. *Sodobna pedagogika*, 71(4), 42–56.
- Kovač, J. (2009). Pomen vključevanja staršev v vzgojno-izobraževalni proces šole. *Revija za elementarno izobraževanje*, 2(1), 83–90.
- Kranjc, T. (2019a). Šolska kultura in klima – 1. del. *Vzgoja in izobraževanje: revija za teoretična in praktična vprašanja vzgojno izobraževalnega dela*, 50(1), 5–11.
- Kranjc, T. (2019b). Šolska kultura in klima – 2. del. *Vzgoja in izobraževanje: revija za teoretična in praktična vprašanja vzgojno izobraževalnega dela*, 50(2/3), 26–32.
- Kvaternik, I., & Kustec, K. (2011). Sodelovanje staršev s šolo: vzpostavljanje delovnega odnosa soustvarjanja v šoli. *Socialno delo*, 50(2), 81–89.
- Lep, Ž., Hacin Beyazoglu, K., Černelič Bizjak, M., & Polič, M. (2020). *Psihologija pandemije: posamezniki in družba v času koronske krize*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete
- Magajna, L., & Kavkler, M. (2008). Učne težave in šolska neuspešnost – kompleksnost, razsežnost, opredelitev. V S. Pečjak, C. Peklaj, G. Čačinovič Vogrinčič, K. Bregar-Golobič, & S. Tancig (ur.), *Učne težave v osnovni šoli: problemi, perspektive, priporočila* (str. 15–31). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Mesec, B. (1997). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu I: Načrtovanje raziskave*. Študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mešl, N., & Leskošek, V. (2021). Delovanje centrov za socialno delo v času prvega in drugega vala epidemije covida-19. *Socialno delo*, 60(3), 233–251.
- Mrvar, P. (2008). Šola, vrtec, svetovalni delavec in starši – vzpostavljanje stika in sodelovalnega odnosa. *Sodobna pedagogika*, 58(2), 120–141.
- Nacionalni inštitut za javno zdravje. (2021a). *Pozivamo k ukrepanju in podpori duševnemu zdravju otrok in mladostnikov*. Pridobljeno 27. 9. 2023 s <https://nijz.si/zivljenjski-slog/dusevno-zdravje/pozivamo-k-ukrepanju-in-podpori-dusevnemu-zdravju-otrok-in-mladih/>
- Nacionalni inštitut za javno zdravje. (2021b). *Vpliv epidemije covida-19 na duševno zdravje*. Pridobljeno 5. 10. 2023 s https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/vpliv_epidemije_covid-19_na_dusevno_zdravje_spletni_pogovor_14.5.2021.pdf
- Openshaw, L. (2008). Helping School Personnel Understand the Role of School Social Work. *Social work in schools: principles and practice* (str. 13–14). New York: The Guilford Press.
- Pink, S., Ferguson, H., & Kelly, L. (2020). Child protection social work in COVID-19: reflections on home visits and digital intimacy. *Antropology in Action*, 27(3), 27–30.

- Poštrak, M. (2015). Koncepti socialnega dela z mladimi. *Socialno delo*, 54(5), 269–280.
- Poštrak, M. (2018). Vloga socialne delavke v svetovalni službi v okviru pedagoškega trikotnika. V T. Bežić, & T. Malešević (ur.), *Konferenca o šolskem svetovalnem delu: 19. prispevki strok za svetovalno delo v praksi: zbornik povzetkov* (str. 53–55). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Resman, M. (1992). Partnerstvo med šolo in domom. *Sodobna pedagogika*, 43(3/4), 135–145.
- Resman, M. (1999). Pojem in karakteristike šolskega svetovanja. V J. Bečaj, T. Bežić, G. Čačinovič Vogrinčič, & J. Musek (ur.), *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah* (str. 67–84). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Resman, M. (2008). Svetovalno delo v vrtcih in šolah. *Sodobna pedagogika*, 58(2), 6–25.
- Salmič, R. (2017). *Socialne veščine – vpliv na otrokovo samopodobo in odnose*. Pridobljeno 18. 9. 2023 s <http://www.prima-pomoc.si/sl/blog/socialne-ve%C5%A1%C4%8Dine-vpliv-na-otrokovo-samopodobo-odnose>
- Sobočan, A. M. (2021a). Etična socialnodelavska praksa v pandemičnem času. *Socialno delo*, 60(3), 219–230.
- Sobočan, A. M. (2021b). Čas pandemije in izzivi socialnega dela v Sloveniji in po svetu. *Družboslovne razprave*, 37(96/97), 79–97.
- Šarić, M., & Gregorič Mrvar, P. (2020). *Nekaj predlogov za delo ŠSS v času izolacije zaradi epidemije*. Pridobljeno 30. 9. 2020 s http://arhivffweb2020.ff.uni-lj.si/pedagogika/dogodki/covid_19/predlogi_za_delo_solske_svetovalne_sluzbe
- Šugman Bohinc, L. (2014). Kompetence diplomantk in diplomantov socialnega dela za delo v šolski svetovalni službi. *Šolsko svetovalno delo: revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, 18(3/4), 41–48.
- Unicef. (2022). *Are Children Really Learning? Exploring foundation skills in the midst of a learning crisis*. Pridobljeno 7. 10. 2023 s <https://data.unicef.org/resources/are-children-really-learning-foundational-skills-report/>
- United Nations. (2020). *Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond*. Pridobljeno 27. 9. 2023 s https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg_policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf
- Vernon, A. (2004). *Counseling children and adolescents*. London: Love Publishing Company.
- Vlada Republike Slovenije. (2020). *Slovenija razglasila epidemijo novega koronavirusa*. Pridobljeno 27. 9. 2023 s <https://www.gov.si/novice/2020-03-12-slovenija-razglasila-epidemijo-novega-koronavirusa/>
- Young, J., & Donovan, W. (2020). *Shifting Special Needs Students to Online Learning in the COVID-19 Spring. Challenges for students, families, and teachers*. Pridobljeno 7. 10. 2023 s <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED605503.pdf>

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) (1996). Ur. l. RS 12/1996.

Zakour, M. J. (2008). *Social Work and Disaster*. Pridobljeno 30. 9. 2023 s <https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/Naravne-nesrece-01.pdf>

Zavod Republike Slovenije za šolstvo (2020). *Področje svetovalnega dela*. Pridobljeno 30. 9. 2023 s <https://www.zrss.si/novice/podrocje-svetovalnega-dela/>

9 PRILOGE

9.1 Anketni vprašalnik

Sem Tajda Rimc, študentka prvega letnika magistrskega študija na Fakulteti za socialno delo. Za svoje magistrsko delo delam raziskavo z naslovom Zadovoljstvo s šolsko svetovalno službo v času epidemije covida-19 in po njej v občini Sevnica. Vprašalnik je namenjen staršem otrok, ki so eno od osnovnih šol v občini Sevnica obiskovali že v času epidemije covida-19, torej v šolskem letu 2020/21, in jo obiskujejo tudi sedaj, torej v šolskem letu 2022/23, po epidemiji. Prosila bi vas, da si vzamete približno 5 minut in vprašalnik izpolnite. Anketa je anonimna, rezultati pa bodo uporabljeni zgolj za namene magistrskega dela. Vsem se že vnaprej zahvaljujem za sodelovanje. Za dodatne informacije in vprašanja mi lahko pišete na tajda.rimc@gmail.com.

1. Ali ste v času epidemije covida-19 sodelovali s šolsko svetovalno službo?
 - a) DA.
 - b) NE.

*Za tiste, ki bodo odgovorili z NE, se bo tukaj anketa zaprla, vseeno pa bom za prvo hipotezo upoštevala tudi njihove odgovore.

2. Kako pogosto ste bili v stiku s šolsko svetovalno službo **med** epidemijo covida-19?
 - a) Pogosto (večkrat na teden).
 - b) Občasno (nekajkrat na mesec).
 - c) Redko (nekajkrat v celem šolskem letu).
3. Na kakšen način ste bili najpogosteje v stiku s šolsko svetovalno službo?
 - a) Prek telefona.
 - b) Prek e-pošte.
 - c) Prek učiteljev.
 - d) Prek Zooma ali drugih video aplikacij (Teams, Skype itd.).
 - e) Drugo: _____
4. Obkrožite na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), v kolikšni meri se strinjate, da je šolska svetovalna služba v času epidemije covida-19 največ pozornosti posvetila:

Pomoči in podpori učencem pri reševanju osebnih stisk	1	2	3	4	5
Učni pomoči	1	2	3	4	5
Sodelovanju učiteljev/šole s starši	1	2	3	4	5
Dostopnosti računalniške opreme za vse	1	2	3	4	5
Pomoči pri uporabi programa Zoom ali Teams za spletno video komuniciranje	1	2	3	4	5
Vračanju otrok v šolo po epidemiji	1	2	3	4	5

5. Zaradi katerih razlogov ste se v času epidemije covida-19 najpogosteje obračali na šolske svetovalne delavce? Obkrožite enega ali več odgovorov.
- a) Učne težave otroka.
 - b) Težave pri razumevanju snovi zaradi pomanjkljive razlage s strani učiteljev.
 - c) Težave pri sledenju pouku na daljavo.
 - d) Nasveti glede šolanja otrok od doma.
 - e) Vzgojne in disciplinske težave.
 - f) Težave v družini.
 - g) Osebne stiske otroka.
 - h) Pomoč pri uporabi IKT (dostopnost računalniške opreme, uporaba programa Zoom in drugih video aplikacij itd.).
 - i) Drugo: _____
6. Prosim, ocenite, kako odzivna je bila po vašem mnenju šolska svetovalna služba **med** epidemijo covida-19.
- a) Zelo odzivna.
 - b) Srednje odzivna.
 - c) Neodzivna.
7. Prosim, ocenite, kako zadovoljni ste bili s podporo šolske svetovalne službe **med** epidemijo covida-19?
- a) Bil/-a sem zelo zadovoljen/-na.
 - b) Bil/-a sem zadovoljen/-na.
 - c) Nisem bil/-a niti zadovoljen/-na niti nezadovoljen/-na.
 - d) Nisem bil/-a zadovoljen/-na.
 - e) Sploh nisem bil/-a zadovoljen/-na.
8. Kako pogosto ste v stiku s šolsko svetovalno službo **po** epidemiji covida-19?
- a) Zelo pogosto (vsak dan).
 - b) Pogosto (večkrat na teden).
 - c) Občasno (nekajkrat na mesec).
 - d) Redko (nekajkrat v celem šolskem letu).
 - e) Nikoli.
9. V kolikšni meri se strinjate, da je epidemija covida-19 vplivala na to, da ste bili oziroma ste bolj pogosto v stiku s ŠSS?
- a) Popolnoma se strinjam.
 - b) Se strinjam.
 - c) Se niti ne strinjam niti strinjam.
 - d) Se ne strinjam.
 - e) Sploh se ne strinjam.
10. Prosim, ocenite, kako dobro so se po vašem mnenju šolski svetovalni delavci spoprijemali z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija covida-19?
- a) Zelo dobro.
 - b) Dobro.
 - c) Niti dobro niti slabo.
 - d) Slabo.
 - e) Zelo slabo.

11. Ali vidite kakšne pozitivne spremembe, ki jih je k delu šolske svetovalne službe prinesla epidemija covida-19?
- a) DA.
b) NE.
12. Obkrožite na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), v kolikšni meri se strinjate, da je opaziti pozitivne spremembe v delu šolske svetovalne službe po epidemiji covida-19 na naslednjih področjih:

Lažje vzpostavljanje stikov (več različnih oblik in načinov komunikacije)	1	2	3	4	5
Več medsebojnega sodelovanja	1	2	3	4	5
Več preventivnih delavnic na temo stisk, ki jih je prinesla epidemija	1	2	3	4	5
Bolj dostopna za nudenje učne pomoči	1	2	3	4	5
Bolj dostopna za pogovore, reševanje stisk	1	2	3	4	5

Najlepša hvala za odgovore!

9.2 Tabele s podatki

Q1	Ali ste v času epidemije covida-19 sodelovali s šolsko svetovalno službo?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (DA)	109	66 %	66 %	66 %
	2 (NE)	56	34 %	34 %	100 %
Veljavni	Skupaj	165	100 %	100 %	
		Povprečje	1,3	Std. odklon	0,5

Q2	Kako pogosto ste bili v stiku s šolsko svetovalno službo MED epidemijo covida-19?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Pogosto (večkrat na teden))	43	26 %	39 %	39 %
	2 (Občasno (nekajkrat na mesec))	41	25 %	38 %	77 %
	3 (Redko (nekajkrat v celem šolskem letu))	25	15 %	23 %	100 %
Veljavni	Skupaj	109	66 %	100 %	
		Povprečje	1,8	Std. odklon	0,8

Q3	Na kakšen način ste bili najpogosteje v stiku s šolsko svetovalno službo?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Prek telefona)	14	8 %	13 %	13 %
	2 (Prek e-pošte)	69	42 %	63 %	76 %
	3 (Preko učiteljev)	15	9 %	14 %	90 %
	4 (Prek Zooma ali drugih video aplikacij (Teams, Skype itd.))	9	5 %	8 %	98 %
	5 (Drugo:)	2	1 %	2 %	100 %
Veljavni	Skupaj	109	66 %	100 %	
		Povprečje	2,2	Std. odklon	0,8

Q3_5_text	Q3 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	V živo	1	1 %	50 %	50 %
	Enkrat v živo v šoli	1	1 %	50 %	100 %
Veljavni	Skupaj	2	1 %	100 %	

Q4	Obkrožite na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), v kolikšni meri se strinjate, da je šolska svetovalna služba v času epidemije covid-19 največ pozornosti posvetila:										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1	2	3	4	5	Skupaj				
Q4a	Pomoči in podpora učencem pri reševanju osebnih stisk	6 (6 %)	10 (9 %)	19 (17 %)	32 (29 %)	42 (39 %)	109 (100 %)	109	165	3,9	1,2
Q4b	Učni pomoči	5 (5 %)	2 (2 %)	24 (22 %)	33 (30 %)	45 (41 %)	109 (100 %)	109	165	4,0	1,1
Q4c	Sodelovanju učiteljev/šole starši	4 (4 %)	5 (5 %)	21 (19 %)	29 (27 %)	50 (46 %)	109 (100 %)	109	165	4,1	1,1
Q4d	Dostopnosti računalniške opreme za vse	8 (7 %)	3 (3 %)	9 (8 %)	23 (21 %)	66 (61 %)	109 (100 %)	109	165	4,2	1,2
Q4e	Pomoči pri uporabi programa Zoom ali	6 (6 %)	2 (2 %)	15 (14 %)	23 (21 %)	63 (58 %)	109 (100 %)	109	165	4,2	1,1

Q4	Obkrožite na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), v kolikšni meri se strinjate, da je šolska svetovalna služba v času epidemije covida-19 največ pozornosti posvetila:										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
	Teams za spletno video komuniciranje										
Q4f	Vračanju otrok v šolo po epidemiji	7 (6 %)	6 (6 %)	21 (19 %)	33 (30 %)	42 (39 %)	109 (100 %)	109	165	3,9	1,2

Q5	Zaradi katerih razlogov ste se v času epidemije covida-19 najpogosteje obračali na šolske svetovalne delavce? (obkrožite enega ali več odgovorov)							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% – veljavni	Ustrezni	% – ustrezni	Frekvence	%
Q5a	Učne težave otroka	17	109	16 %	165	10 %	17	100 %
Q5b	Težave pri razumevanju snovi zaradi pomanjkljive razlage s strani učiteljev	21	109	19 %	165	13 %	21	124 %
Q5c	Težave pri sledenju pouku na daljavo	45	109	41 %	165	27 %	45	265 %
Q5d	Nasveti glede šolanja otrok od doma	52	109	48 %	165	32 %	52	306 %

Q5	Zaradi katerih razlogov ste se v času epidemije covida-19 najpogosteje obračali na šolske svetovalne delavce? (obkrožite enega ali več odgovorov)							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% – veljavni	Ustrezni	% – ustrezni	Frekvence	%
Q5e	Vzgojne in disciplinske težave	5	109	5 %	165	3 %	5	29 %
Q5f	Težave v družini	3	109	3 %	165	2 %	3	18 %
Q5g	Osebnostne stiske otroka	22	109	20 %	165	13 %	22	129 %
Q5h	Pomoč pri uporabi IKT (dostopnost računalniške opreme, uporaba programa zoom in drugih video aplikacij itd.)	60	109	55 %	165	36 %	60	353 %
Q5i	Drugo:	3	109	3 %	165	2 %	3	18 %
	SKUPAJ		109		165		17	100 %

Q5i_text	Q5 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	karierna orientacija	1	1 %	33 %	33 %
	karierna orientacija za devetošolce	1	1 %	33 %	67 %
	poklicno svetovanje	1	1 %	33 %	100 %
Veljavni	Skupaj	3	2 %	100 %	

Q6	Prosim ocenite, kako odzivna je bila po vašem mnenju šolska svetovalna služba MED epidemijo covida-19.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Zelo odzivna)	67	41 %	61 %	61 %
	2 (Srednje odzivna)	38	23 %	35 %	96 %
	3 (Neodzivna)	4	2 %	4 %	100 %
Veljavni	Skupaj	109	66 %	100 %	
		Povprečje	1,4	Std. odklon	0,6

Q7	Prosim ocenite, kako ste bili zadovoljni s podporo šolske svetovalne službe MED epidemijo covida-19.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Bil/-a sem zelo zadovoljen/-na)	54	33 %	50 %	50 %
	2 (Bil/-a sem zadovoljen/-na)	38	23 %	35 %	84 %
	3 (Nisem bil/-a niti zadovoljen/-na, niti nezadovoljen/-na)	11	7 %	10 %	94 %
	4 (Nisem bil/-a zadovoljen/-na)	4	2 %	4 %	98 %
	5 (Sploh nisem bil/-a zadovoljen/-na)	2	1 %	2 %	100 %
Veljavni	Skupaj	109	66 %	100 %	
		Povprečje	1,7	Std. odklon	0,9

Q8	Kako pogosto ste v stiku s šolsko svetovalno službo PO epidemiji covida-19?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Zelo pogosto (vsak dan))	19	12 %	17 %	17 %
	2 (Pogosto (večkrat na teden))	34	21 %	31 %	49 %
	3 (Občasno (nekajkrat na mesec))	28	17 %	26 %	74 %

Q8	Kako pogosto ste v stiku s šolsko svetovalno službo PO epidemiji covida-19?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	4 (Redko (nekajkrat v celem šolskem letu))	15	9 %	14 %	88 %
	5 (Nikoli)	13	8 %	12 %	100 %
Veljavni	Skupaj	109	66 %	100 %	
		Povprečje	2,7	Std. odklon	1,2

Q9	V kolikšni meri se strinjate, da je epidemija covida-19 vplivala na to, da ste bili oziroma ste bolj pogosto v stiku s šolsko svetovalno službo?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Popolnoma se strinjam)	51	31 %	47 %	47 %
	2 (Se strinjam)	34	21 %	31 %	78 %
	3 (Se niti ne strinjam, niti strinjam)	14	8 %	13 %	91 %
	4 (Se ne strinjam)	7	4 %	6 %	97 %
	5 (Sploh se ne strinjam)	3	2 %	3 %	100 %
Veljavni	Skupaj	109	66 %	100 %	
		Povprečje	1,9	Std. odklon	1,0

Q10	Prosim ocenite, kako dobro so se po vašem mnenju šolski svetovalni delavci spoprijemali z nastalo situacijo, ki jo je povzročila epidemija covida-19?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Zelo dobro)	42	25 %	39 %	39 %
	2 (Dobro)	44	27 %	40 %	79 %
	3 (Niti dobro, niti slabo)	11	7 %	10 %	89 %
	4 (Slabo)	10	6 %	9 %	98 %
	5 (Zelo slabo)	2	1 %	2 %	100 %
Veljavni	Skupaj	109	66 %	100 %	
		Povprečje	2,0	Std. odklon	1,0

Q11	Ali vidite kakšne pozitivne spremembe, ki jih je k delu ŠSS prinesla epidemija covida-19?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (DA)	81	49 %	74 %	74 %
	2 (NE)	28	17 %	26 %	100 %
Veljavni	Skupaj	109	66 %	100 %	
		Povprečje	1,3	Std. odklon	0,4

Q12	Obkrožite na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), v kolikšni meri se strinjate, da je opaziti pozitivne spremembe v delu šolske svetovalne službe po epidemiji covida-19 na naslednjih področjih:										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1	2	3	4	5	Skupaj				
Q12a	Lažje vzpostavljanje stikov (več različnih oblik in načinov komunikacije)	6 (6 %)	7 (6 %)	19 (17 %)	23 (21 %)	54 (50 %)	109 (100 %)	109	165	4,0	1,2
Q12b	Več medsebojnega sodelovanja	9 (8 %)	5 (5 %)	27 (25 %)	29 (27 %)	39 (36 %)	109 (100 %)	109	165	3,8	1,2
Q12c	Več preventivnih delavnic na temo stisk, ki jih je prinesla epidemija	9 (8 %)	7 (6 %)	14 (13 %)	21 (19 %)	58 (53 %)	109 (100 %)	109	165	4,0	1,3
Q12d	Bolj dostopna za nudenje učne pomoči	5 (5 %)	4 (4 %)	40 (37 %)	27 (25 %)	33 (30 %)	109 (100 %)	109	165	3,7	1,1
Q12e	Bolj dostopna za pogovore, reševanje stisk	5 (5 %)	6 (6 %)	26 (24 %)	30 (28 %)	42 (39 %)	109 (100 %)	109	165	3,9	1,1